

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Motivační název
programu

DUHOVÁ ŠKOLA - TVOŘIVÁ ŠKOLA

Název školy

Č.j. ZŠPAS 130/2016
Základní škola Paseka, okr. Olomouc,
příspěvková organizace

Adresa školy

783 97 Paseka 200

Ředitel

Mgr. Jana Knápková

Telefon

585 039 278

E-mail

zs.paseka@zspaseka.cz

Web

www.zspaseka.cz

Koordinátor tvorby ŠVP

Mgr. Jana Knápková

Zařazení do sítě škol

IZO

102 308 446

REDIZO

600 140 466

IČO

706 459 57

Zřizovatel

Obec Paseka

Č. p. 17

783 97 Paseka

IČO

299 316

Telefon

585 039 270

E-mail

paseka@unicovsko.cz

Web

www.obecpaseka.cz

Platnost dokumentu

1. září 2016

Verze

Č. 2 – září 2016

Projednáno

v pedagogické radě

30. srpna 2016

Vydáno dne

31. srpna 2016

Podpis ředitele školy

Razítko školy

Obsah:

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

- a) Úplnost a velikost školy
- b) Umístění
- c) Vybavení školy
- d) Charakteristika žáků
- e) Podmínky školy
- f) Dlouhodobé projekty a celoškolské akce
- g) Spolupráce s rodiči a jinými subjekty
- h) Servisní služby

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

- a) Zaměření školy
- b) Výchovné a vzdělávací strategie (cíle a klíčové kompetence)
- c) Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- d) Zabezpečení výuky žáky mimořádně nadaných
- e) Průřezová témata

3. UČEBNÍ PLÁN

4. UČEBNÍ OSNOVY

- a) Učební osnovy pro 1. – 3. ročník ZV
Cílová a obsahová specifikace jednotlivých vyučovacích předmětů
- b) Učební osnovy pro 4. – 5. ročník ZV
Cílová a obsahová specifikace jednotlivých vyučovacích předmětů
- c) Školní projekty
Cílová a obsahová specifikace jednotlivých školních projektů
- d) Nepovinný předmět Náboženství
Cílová a obsahová specifikace vyučovacím předmětu
- e) Minimální preventivní program a Ochrana člověka při mimořádných situacích

5. VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY (samostatný oddíl)

6. HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY

- a) Pravidla pro hodnocení žáků
- b) Hodnocení a klasifikace
- c) Hodnocení a klasifikace žáků se specifickými vzdělávacími potřebami
- d) Celkové hodnocení
- e) Způsob získávání podkladů pro hodnocení
- f) Hodnocení práce v zájmových útvarech
- g) Hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany ČR
- h) Sebehodnocení
- i) Výstupní hodnocení
- j) Slovní hodnocení
- k) Komisionální přezkoušení
- l) Opravná zkouška
- m) Přezkoušení
- n) Dodatečná zkouška
- o) Postup do dalšího ročníku
- p) Autoevaluace školy

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

a) Úplnost a velikost školy

Základní škola Paseka, okr. Olomouc, p.o., je organizovaná jako škola pouze s 1. stupněm, poskytuje vzdělávání od 1. do 5. ročníku. Škola se řadí svým počtem žáků mezi malé školy. Vzhledem ke stoupajícímu počtu žáků není třeba spojovat více ročníků do jedné třídy. Prostory pro výuku jsou neustále rozšiřovány. Jsme školou rodinného typu a dlouhodobě patříme mezi inkluzivní školy (společně vzděláváme a vychováváme žáky bez ohledu na jejich předpoklady a handicapy).

Součástí školy je školní družina se 2-3 odděleními (dle aktuálního počtu žáků) a školní jídelna-výdejna.

V současné době probíhá výuka v hlavní budově, kde jsou všechny třídy, počítačová učebna a odborná učebna určená k výuce výtvarné výchovy a pracovních činností a k zájmovým činnostem. Všechny učebny jsou vybaveny interaktivními tabulemi s kvalitním ozvučením, v počítačové učebně slouží k výuce 22 žákovských počítačových stanic (maximální možnost připojení až 27). Všechny počítače jsou připojeny k internetu, žáci i učitelé mají možnost připojovat se do školní počítačové sítě v rámci svých oprávnění, pracovat se školními výukovými programy, DUMy vytvořenými vyučujícími v rámci projektu Duhová interaktivita, vytvářet si složky a soubory a sdílet je s ostatními uživateli. Ve škole je zabezpečená wi-fi k použití pouze pro pedagogy, vyučující mohou využívat nejen školní počítače, ale i dotyková zařízení pořízená v projektu ICT kouč. vybavena pro výuku hudební výchovy hudebními nástroji a výtvarnými pomůckami a potřebami pro výuku výtvarné výchovy a pracovních činností. Školní počítačová síť umožňuje žákům z kteréhokoliv místa přistupovat ke školní výukovým programům i sdíleným složkám a souborům. Cílová kapacita základní školy je 100 žáků. V hlavní budově jsou i sborovna, ředitelna a školní knihovna.

V druhé budově využívá škola 1. patro – prostornou místnost školní družiny (cílová kapacita 90 žáků – 3 oddělení) a další místnost, v níž je výdejna stravy a jídelna. Je zpracován projekt na využití prostor po pekárně v přízemí budovy – dílny, kuchyňka, keramická dílna, zázemí pro provozní zaměstnance.

Tělesná aktivita žáků je rozvíjena v rámci tělesné výchovy i provozu školní družiny nejen v pěkné školní tělocvičně (cvičebně), ale i na školním hřišti upraveném na jaře roku 2002 pro Školní vzdělávací program 3 Duhová škola – tvořivá škola pro základní vzdělávání

potřeby školy a všech dětí obce. Obec podporuje sportovní vyžití dětí, všechna hřiště jsou volně přístupná během celého dne. Uvažuje se o výstavbě multifunkčního hřiště v blízkosti fotbalového hřiště a také o výstavbě nové prostorné tělocvičny.

b) Umístění

Budova základní školy je umístěna centru obce. V dosahu autobusových zastávek, hřišť i kulturního domu, kde probíhají vystoupení žáků školy (vše do 500 m). V bezprostřední blízkosti školy je dostatečný počet parkovacích míst pro personál i pro rodiče přivázející žáky ze vzdálenějších míst obce i jiných obcí.

První škola v Pasece byla založena již kolem roku 1658 (první písemná zmínka pochází právě z tohoto roku) a chodily do ní české i německé děti.

V 1. polovině 20. století už byly v Pasece školy dvě. Německá škola, jejíž budova byla postavena a uvedena do provozu v roce 1873 (na místě dnešní základní školy) a česká škola sídlící v nevyhovujících prostorách.

V roce 1937 byl v Pasece zahájen školní rok české menšinové Národní školy v nové nádherné budově, jež byla vystavěna na severním okraji obce. Tato škola však byla po okupaci Československa uzavřena a české děti z Paseky musely do české školy docházet mimo obec. V roce 1945 byla Paseka osídlena novými obyvateli pocházejícími převážně z Valašska a hanácké obce Troubky. Budova české národní školy už nestačila novému počtu dětí, a proto byl školní rok 1945/1946 zahájen v původně německé škole.

Budova dnešní školy byla postavena na počátku 20. století, ale zpočátku nesloužila výuce dětí, ale sídlil v ní poštovní a telegrafní úřad a obecní úřad.

Se zvyšujícím se počtem dětí v obci Paseka (ve školním roce 1961/1962 měla škola 127 žáků) vznikla potřeba větší školy, a proto byla škola postupně rozšířena i o druhou budovu, v níž jsou dnes všechny školní třídy. Před rokem 1960 školní výuka probíhala i v prostorách mateřské školky v Pasece, kde měla škola 2 učebny.

V průběhu let docházelo k průběžné rekonstrukci a modernizaci školních budov, která probíhá průběžně až do dnešní doby.

Základní škola Paseka se stala od 1. prosince 2002 samostatným právním subjektem, jejímž zřizovatelem je Obec Paseka.

c) Vybavení školy

Materiální

Škola je dobře vybavena učebnicemi a učebními pomůckami, při výuce různých předmětů je využíván výukový SW, vlastní DUMy vytvořené vyučujícími školy. Pro další studium a práci žáků i pedagogů je k dispozici vybavená školní knihovna – učitelská a žakovská. Literatura, učebnice, učební pomůcky a výukový SW jsou průběžně doplňovány o nové.

Prostorové

Škola využívá dvě budovy propojené přístavbou, ve které se nacházejí šatny žáků a tělocvična (cvičebna s nářadovnou). Prostorové podmínky plně odpovídají hygienickým požadavkům stanovenými vyhláškou.

Škola není bezbariérová, integrovat vozíčkáře je možné jen v případě, že bude mít asistenta a „schodolez“.

Technické

Jednou z priorit školy ve výuce i v běžném chodu školy je využití informačních a komunikačních technologií. Z toho vychází i vybavenost školy touto technikou – počítačová učebna s 20 počítači a dalšími přípojnými místy. Všechny třídy jsou vybaveny interaktivní tabulí, dataprojektorem a notebookem pro práci učitele.

Školní počítačová síť umožňuje žáků z kteréhokoliv místa přistupovat ke školní výukovým programům i sdíleným složkám a souborům. Učitelé mají k dispozici počítače v počítačové místnosti, ve sborovně i ve třídách. Tisk dokumentů je možný ve sborovně nebo ředitelně školy. Ve škole je wifi (zaheslovaná) pouze pro využití pracovníky školy.

Ve sborovně je umístěna kopírka, kterou mohou vyučující neomezeně využívat.

Hygienické

Pro dodržování pitného režimu pracovníků školy i žáků je možné využívat vodu z obecního vodovodního řádu, žáci si nosí vlastní pití z domova. Žáci mohou odebírat dotované mléčné svačinky – „školní mléko“ .

Pro odpočinek po skončení vyučování je k dispozici školní družina (mladší žáci), školní družinu využívají i žáci, kteří čekají po skončení vyučování na odjezd autobusu nebo na začátek zájmového kroužku, které jsou vedeny pedagogickými i nepedagogickými pracovníky školy a externisty obvykle v době provozu školní družiny, tj. od 14.00 do 15.00 hod. Samozřejmostí je kvalitní sociální zázemí – nově zrekonstruované toalety pro žáky i pracovníky školy.

d) Charakteristika žáků

Školu navštěvují převážně děti z Paseky, autobusem dojíždějí děti z místní části Paseka-Sanatorka. Ojedinele přivázejí rodiče děti ze vzdálenějších obcí – Jiřikova, Sovince, Řídeče, Haukovic, nebo i z Uničova. Po skončení 5. ročníku se žáci rozhodují o pokračování ve vzdělávání v okolních školách – Újezdě, Dlouhé Loučce, Uničově a Šternberku. Dlouholeté zkušenosti jsou s integrací žáků se SPU. Každý integrovaný žák má vypracován na základě doporučení PPP nebo SPC vlastní individuální vzdělávací plán, který je pravidelně aktualizován a doplňován. Naše škola je školou rodinného typu. Patří mezi inkluzivní školy (společně vzdělává a vychovává všechny žáky bez ohledu na jejich předpoklady a handicap).

e) Dlouhodobé projekty a celoškolní akce

Téma projektů volí vyučující podle věkových skupin, podle náplně učiva nebo reagují na aktuální dění ve společnosti. Některé projekty jsou třídní, jiné ročníkové či školní. O zapojení třídy do školního projektu se rozhodují žáci se svým třídním učitelem. Celoškolní projekty a akce jsou vypracovávány a organizovány všemi pedagogickými pracovníky:

Vůně adventu – jednodenní celoškolní projekt zprostředkující žákům vánoční zvyky.

Zpívání na schodech – tradiční vánoční koncert všech žáků školy.

Školní sběrová soutěž – jarní a podzimní, výtěžek částečně pokrývá náklady na školní exkurze; takto sbíráme starý papír, v průběhu roku pak baterky, elektrozařízení i plastové vršky. Škola je zapojena do projektu Ekoškola.

Hody, hody, doprovody – jednodenní celoškolní projekt zprostředkující žákům velikonoční zvyky.

Den země – jednodenní celoškolní akce doplňující environmentální výchovu a přizpůsobená možnostem školy a počasí.

Školní akademie ke Dni matek – prezentace činnosti třídních kolektivů i zájmových kroužků.

Škola v přírodě – jednou za dva roky (2. vyučovací školní týden od pondělí do pátku).

Bezpečnostně branný den – ve spolupráci s Policií ČR, a HZS ČR a Kulturní komisí Obce Paseka - zaměřeno na 1. pomoc, dopravní výchovu, mimořádné situace, požární ochranu a další (jednou za dva roky).

f) Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Základní škola Paseka je školou rodinného typu, v níž se všichni dobře znají, pomáhají jeden druhému a vzájemně se respektují.

Vycházíme vstříc požadavkům rodičům a spolupracujeme se všemi organizacemi v obci. Naše škola je nejen místem vzdělávání, ale je centrem kulturního života v obci.

Pedagogičtí pracovníci školy poskytují všem žákům vzdělání srovnatelné s jinými školami a naše děti dostávají kvalitní základy moderního všeobecného vzdělání plně srovnatelné s jinými školami a jsou vychovávány, aby měly úctu k tradičním hodnotám naší společnosti.

Rodiče dostávají informace o výsledcích vzdělávání prostřednictvím žákovských knížek, elektronické žákovské knížky – www.skolaonline.cz, na třídních schůzkách, konzultačních dnech, případně osobně či telefonicky dle přání rodičů (zák. zástupců), či mailem. Pro rodiče a veřejnost škola každoročně pořádá Den otevřených dveří v rámci přípravy zápisu do 1. ročníku, pro rodiče budoucích prvňáčků jsou nabídnuty dvě motivační třídní schůzky, vždy v červnu se budoucí prvňáčci zúčastní ukázkového vyučování v 1. ročníku (sami jsou aktivními žáky), spolu s mateřskou školou v Pasece pořádáme i další akce zaměřené na vytváření vazeb mezi dětmi ze školky a ze školy.

Na základě zákona č. 561/2004 Sb. § 167 a §168 zřizovatel zřizuje Školskou radu. Ve Školské radě zastupuje školu 1 člen zvolený pedagogickými pracovníky školy.

Základem vzdělávání a výchova integrovaných žáků, žáků se SPP je úzká spolupráce s PPP v Olomouci a Šumperku. V případě integrovaných žáků se specifickými postiženími škola spolupracuje i se speciálně pedagogickými centry podle druhu postižení žáka.

V oblasti environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty škola spolupracuje ekologickým střediskem Sluňákov v Horce nad Moravou a je také zapojena do sítě škol zabývajících se ekologickou výchovou M.R.K.E.V, škola je zapojena do mezinárodního projektu EKOŠKOLA.

V oblasti kulturních akcí spolupracuje škola s divadlem v Šumperku a MKZ v Uničově a využívá jejich programové nabídky, také s místním ochotnickým divadlem.

Ve sportu a dalších aktivitách (Zelená stezka, dopravní výchova apod.) je výrazná spolupráce s DDM ve Šternberku a s TJ Sokol Paseka.

V oblasti prevence škola úzce a úspěšně spolupracuje s Policií ČR – projekt AJAX a Bezpečnostně branný den, a s HZS ČR – pravidelné besedy s hasiči, prohlídka hasičské zbrojnice, Bezpečnostně branný den. Ve spolupráci s PPP v Olomouci má škola vypracován

vlastní Minimální preventivní program, jehož plnění je průběžně zaznamenáváno v třídních knihách.

V oblasti dalších mimoškolních aktivit konaných v době víkendu či školních prázdnin škola úzce spolupracuje s Kulturní komisí Obce Paseka, jíž jsou členové i někteří zaměstnanci školy.

O dění ve škole dává škola pravidelně vědět ve Zpravodaji obce, případně i v dalších médiích a samozřejmě na webových stránkách obce, školy. Škola má fb stránky.

V rámci možností spolupracujeme se základními školami v Újezdě a Dlouhé Loučce – pořádání společných akcí, výměna zkušeností mezi pedagogickými pracovníky, návaznost učiva v 6. ročníku, úspěšnost našich žáků v dalších ročnících (zpětná vazba), s Gymnáziem v Uničově.

Při ZŠ Paseka není organizována odborová organizace ani organizace zaměstnavatelů. Spolupráci s dalšími partnery vystihuje vztahová síť (viz příloha) a popis nejdůležitějších partnerství:

Partneři školy včetně zaměstnanců školy – Základní škola Paseka, okr. Olomouc, p.o.

Učitelé (pedagogičtí pracovníci školy) – osobnost učitele a úroveň jejich pedagogických schopností, dovedností a kompetencí k učení a výchově žáků velmi ovlivňuje úroveň dosaženého vzdělání žáků a požadovaných výstupů na konci jednotlivých období a v daných předmětech. Stejně tak spolupráce s rodiči, kolegy a dalšími partnery školy. Důležitá jsou:

- ✓ Osobnost učitele a morální vlastnosti.
- ✓ Potřebné znalosti, dovednosti a kompetence k vyučovacím předmětům na 1.stupni ZŠ.
- ✓ Spolupráce na tvorbě ŠVP.
- ✓ Schopnost komunikovat s rodiči.
- ✓ Vytváření pozitivních vztahů ve třídě, nastavení pravidel.
- ✓ Schopnost spolupracovat s kolegy na řešení problémů.
- ✓ Schopnost spolupracovat na školních projektech a programech.
- ✓ Schopnost využívat účelně výukové pomůcky, kterými je škola vybavena.
- ✓ Účelné využívání výtvarných materiálů školy, podílení se na výzdobě školy a vedení sebe i žáků k šetření s majetkem školy.
- ✓ Schopnost využívat účelně interaktivní techniku a vytvářet si vlastní digitální učební materiály nebo je sdílet s ostatními.

- ✓ Aktivní podíl na reprezentaci školy navenek – účasti žáků v soutěžích, kulturní programy pro veřejnost.
- ✓ Zapojení do aktivit ekoškoly, vedení žáků k úctě k přírodě a tradicím, zapojení se do aktivit v rámci místních komunit.
- ✓ Zapojení se do mimoškolních činností žáků – vedení zájmových kroužků a prezentace jejich činnosti na veřejnosti.
- ✓ ...

Rodiče – spolupráce se zákonnými zástupci, úroveň jednání s nimi a schopnost vzájemně se respektovat ovlivňuje nejen počet žáků ve škole (rodič má právo zvolit ke vzdělání svého dítěte kteroukoli školu, kde bude přijat), ale také klima školy a image školy vůči partnerům a klientům navenek (pozitivní hodnocení školy). Oceňujeme:

- ✓ Spolupráci na domácí přípravě žáka.
- ✓ Bezproblémovou komunikaci s třídním učitelem i ostatními vyučujícími.
- ✓ Plnění rodičovských povinností – včasné omlouvání absence žáka, zajištění učiva v době nepřítomnosti dítěte, zajištění školních pomůcek, které nehradí škola.
- ✓ Vzájemné respektování se a neřešení případných konfliktů prostřednictvím dítěte.
- ✓ Pomoc při organizování projektových dní a dalších mimoškolních aktivit.
- ✓ Podporu dětí při rozvoji jejich dovedností a zájmů, podpora mimoškolního vzdělávání.
- ✓ Respektování zásad slušného chování při komunikaci se školou.
- ✓ Spolupráci při vyhledávání a využívání fundraisingových zdrojů.
- ✓ ...

Zřizovatel – pozitivní vztah ke zřizovateli a obráceně a výše jeho finančních možností (provozní náklady školy) ovlivňují možnosti rozvoje školy a pozici školy v obci.

Vyzdvihujeme:

- ✓ Maximálně možná finanční podpora školy – dostatek finančních prostředků na nákup vybavení a školních pomůcek, zdarma pracovní sešity do výuky pro všechny žáky, zdarma pobyt pro všechny žáky ve školní družině.
- ✓ Poskytování obecních prostor (sál kulturního domu, zasedací místnost apod.) pro pořádání koncertů a kulturních vystoupení žáků školy, řemeslných výstav (zdarma), bezpečnostně branného dne.

- ✓ Spolupráci při tvorbě ročního a delšího plánu práce – finanční a materiální zabezpečení.
- ✓ Podpora projektů školy – spolufinancování nebo požadovaný souhlas.
- ✓ Hosting webových stránek školy na obecní doméně.
- ✓ Prostor pro prezentaci školy prostřednictvím webových stránek školy a obecního zpravodaje.
- ✓ Možnost prezentovat školu na akcích obce – kulturní vystoupení žáků na setkání seniorů, Dne Pasečáků, výzdoba na obecní ples apod.
- ✓ Oboustranně prospěšnou spolupráci s Kulturní komisí Obce Paseka.
- ✓ Oboustranně prospěšnou spolupráci s místním ochotnickým divadlem a sdílení audiotechniky pro zvučení kulturních akcí a vystoupení.
- ✓ ...

Místní mateřská škola – úzká spolupráce mezi předškolním a základním vzděláváním, mezi místní mateřskou a základní školou je prospěšná převážně pro děti a žáky a zajistí plynulý přechod mezi oběma školami. Formy spolupráce:

- ✓ Děti z mateřské školy docházejí do školy do tělocvičny (hodiny tělesné výchovy v MŠ).
- ✓ Společně organizujeme kulturní vystoupení (opět děti docházejí do školy do tělocvičny, kde se pro ně hrají profesionální představení nebo je pro ně zajistí přímo žáci školy) – finanční úspora.
- ✓ Společně organizujeme dvakrát ročně pravidelné řemeslné výstavy pro veřejnost (a školní jarmarky) – získávání finančních prostředků na další aktivity školy.
- ✓ Dvakrát ročně sběr starého papíru.
- ✓ Společně organizujeme plavecký výcvik (šetření finančních prostředků na dopravu).
- ✓ Před zápisem do 1.ročníku mají děti možnost si společně s rodiči prohlédnout školu v rámci dne otevřených dveří a zápis probíhá prostřednictvím hry a dovednostních aktivit na stanovištích (tím také mohou poznat prostředí jejich budoucí školy i vyučující a budoucí spolužáky – starší žáky, kteří při zápisu pomáhají).
- ✓ Společně jsme oslovili možné sponzory školy a získali jsme potřebné finanční prostředky na vypalovací pec na keramiku, kterou obě organizace využívají.
- ✓ V červnu vždy probíhá motivační vyučování v 1.ročníku pro budoucí prvňáčky, kdy se jeden den společně vyučují.

- ✓ Oba vzdělávací programy na sebe navazují a prostředí školky a školy jsou díky podpoře zřizovatele podobné – vybavení výukovými pomůckami, výtvarným materiálem, nábytkem, výmalbou apod.
- Kulturní komise Obce Paseka – pořádání tradičních a u dětí oblíbených akcí (výroba výzdoby na ples a karneval), pomoc při přípravě pomůcek, zapůjčení sportovního vybavení, propagace akcí ve škole na nástěnkách, motivování dětí k účasti, sdělování zážitků z akcí – mluvený projev (hodnocení, které členům KK předáváme), výtvarné ztvárnění skutečnosti, společně pořádáme tradiční a oblíbené řemeslné výstavy – velikonoční a vánoční, členové KK napomáhali i při organizaci vánočních koncertů.
- Pasecké generační divadlo – škola hostuje v představeních divadla, společně sdílíme ozvučovací techniku, na jehož pořízení se podílela škola v rámci projektu Je nás vidět, ale není nás slyšet a zřizovatel školy. Škola se podílí na výrobě rekvizit, společně budujeme sbírku kostýmů pro nejrůznější příležitosti.
- Občanské sdružení (spolek) rodičů a přátel školy – jako spolupořadatel výstav a školních vystoupení nakládá s finančními prostředky získanými z těchto a dalších akcí a zpětně finančně podporuje aktivity školy – exkurze, výlety, nákup kostýmů a pomůcek. Každoročně předkládá finanční vypořádání FÚ ve formě daňového priznání.
- Skautský oddíl Dráčata - někteří žáci jsou členy (dětem je umožněn pobyt ve školní družině před zahájením schůzky a paní vychovatelka se podílí na přesunu dětí do skautské klubovny, která sousedí se školou), vedoucí Lenka Richterová vede ve škole keramický kroužek, pořádá pro žáky besedy o lese a zvířatech, o ochraně životního prostředí, ona sama i někteří členové jsou současně členy školního Ekotýmu.
- Zdravotní pojišťovna Česká průmyslová ZP – sponzorské dárky pro budoucí prvňáčky nebo k vysvědčení, finanční příspěvek pojištěným žákům na pobyt na škole v přírodě apod.

g) Servisní služby

Školní družina

Školní družina je základním článkem zařízení výchovy mimo vyučování. ŠD není pokračováním školního vyučování, ani ho nikterak nenahrazuje. Hlavním posláním je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků. Vhodné střídání práce a odpočinku

přispívá k odstranění únavy z předchozí školní činnosti, učí je ušlechtilé zábavě, pomáhá uspokojovat a rozvíjet kulturní potřeby a rozmanité zájmy žáků. V rámci školní družiny pracují zájmové kroužky školy bohatá nabídka se přizpůsobuje zájmům žáků i možnostem školy.

Mimo činnosti výchovně vzdělávací plní ŠD funkci sociální, tzn. dohled nad žáky po určitou dobu před nebo po skončení vyučování. ŠD.

Školní stravování

Žáci i pracovníci školy se mohou stravovat ve školní jídelně – výdejně (obědy jsou dováženy z jídelny při ZŠ Dlouhá Loučka).

CHARAKTERISTIKA ŠVP DUHOVÁ ŠKOLA – TVOŘIVÁ ŠKOLA

Motto.

Vyučovati mládež není přednáseti jim z rozličných spisů hromady slov, způsoby mluvení, průpovědi smyslů všelikých a tím je vycpati, ale otvírati jim rozum, aby z něho samého jako z pupence listí, květ, ovoce, ratolestky vyrůstaly a druhým rokem opět z pupenců každé ratolestky tolikéž a tak pořád až do vzrostu dokonalého.

J. A. Komenský

a) Zaměření školy

Naše škola se chce zaměřit na:

- **výuku anglického jazyka od 1. ročníku**
- **práci s výpočetní a komunikační technikou od 1. ročníku**
- **tvořivé činnostní učení**
- **bohatou nabídku mimoškolní zájmové činnosti**
- **inkluzivní vzdělávání, tzn. vytváření podmínek pro talentované žáky i žáky integrované**

Obecná charakteristika školního vzdělávacího programu Duhová škola - tvořivá škola

Vzdělávací program Duhová škola - tvořivá škola:

- navazuje na tradice české činné školy a pozitivní zkušenosti ze současného vzdělávacího programu Základní škola
- vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání
- zdůrazňuje činnostní ráz vyučování a pozitivní hodnocení
- používá takové činnosti, které na základě pozorování a hovoru o pozorovaném vedou žáky k objevování poznatků a vztahů, k řešení problémů
- předkládá jasné možnosti mezipředmětových vztahů
- řadí poznatky do systému, dbá na návaznost učiva a jeho propojování
- dává žákům příležitost aktivně se podílet na vlastním vzdělávání
- zdůrazňuje orientaci na osobnost žáka, přirozeně vede k diferenciaci ve vyučování
- vede žáky k samostatnému projevu, k získání nových vědomostí vlastní činností
- dává žákům možnosti využívat při práci samoučení a samokontrolu
- zdůrazňuje komunikaci a spolupráci mezi žáky
- vede k projektovému a skupinovému vyučování
- umožňuje žákům využívat při učení své zkušenosti a praktické situace ze života mimo školu
- pokládá za základní vědomosti ty, kterých se dá prakticky využívat, které jsou potřebné k dalšímu vzdělávání, dbá na jejich zvládnutí všemi žáky
- podporuje ty postupy a formy práce, které umožňují žákům maximálně využívat vlastních zkušeností, užívat zdravý rozum
- vyžaduje provádění jednoduchých demonstrací a pokusů, které umožňují žákům přijímat učivo více smysly, rozumět mu, zvládnout probíranou látku jako základ k dalšímu učení
- předpokládá přirozený rozvoj ekologického cítění žáků
- umožňuje realizaci diferencované a individualizované výuky pro všechny žáky, tj. jak pro žáky zdravotně či sociálně znevýhodněné, tak pro žáky talentované a žáky s hlubším zájmem o některou oblast
- směřuje k poznávání zdraví jako významné životní hodnoty

Školní vzdělávací program Základní školy Paseka je tvořen tak, aby umožňoval výuku dvou (i více) ročníků v jedné třídě a splňoval všechny požadavky kladené RVP ZV a

současně byl dostatečnou zárukou pro náročné požadavky rodičů na vzdělávání jejich dětí v podmínkách vesnické školy. Škola chce nabízet široké spektrum činností. Společnou motivací jsou všechny barvy duhy, které se staly symbolem pro jednotlivé oblasti činnosti školy, jejich pracovníků, žáků i rodičů a ostatních složek v obci. Duha jako symbol jednoty v pestrosti a rozličnosti

- Červená barva** symbolizuje výchovně vzdělávací činnost.
- Oranžová barva** symbolizuje bohatou nabídku zájmové činnosti.
- Žlutá barva** symbolizuje spolupráci.
- Zelená barva** symbolizuje enviromentální výchovu.
- Azurová barva** symbolizuje výchovu ke zdravému životnímu stylu.
- Modrá barva** symbolizuje práci s jednotlivými zdroji informací a využívání informační a komunikační technologie.
- Fialová barva** symbolizuje výchovu k občanské hrdosti a kulturním tradicím.

b) Výchovné a vzdělávací strategie (cíle a klíčové kompetence)

Cíle	
Základní vzdělávání má žákům pomoci získávat a postupně zdokonalovat klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání.	
	Dílčí cíle stanovené na období 1. až 5.ročníku ; což je délka působení žáka na ZŠ Paseka
<ul style="list-style-type: none"> • umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení 	Poznávat různé učební metody, pracovní postupy a techniky a tvořivě je využívat při individuálním učení Vyhledávat a objevovat nové poznatky, využívat a aplikovat v praxi Posuzovat práci z hlediska úplnosti a správnosti Rozvíjet svou schopnost pracovat soustředěně, vytrvale, samostatně a tvořivě
<ul style="list-style-type: none"> • podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů 	Uplatňovat základní myšlenkové operace (srovnávání, třídění, analýzu, syntézu, zobecňování, abstrakci) Učit se řešit problémy z různých oblastí Rozvíjet svou schopnost zapamatovat si podstatná (důležitá) fakta, pojmy a vědomosti

<ul style="list-style-type: none"> • vést žáky k všestranné a účinné komunikaci 	<p>Seznamovat se základními prostředky účinné komunikace</p> <p>Učit se srozumitelně a kultivovaně vyjadřovat v písemném i ústním projevu</p> <p>Učit se naslouchat druhým ,reagovat odpovídajícím způsobem,formulovat otázky</p> <p>Získat schopnost vystupovat na veřejnosti</p>
<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých 	<p>Učit se pracovat ve skupině i týmu, osvojovat si základy spolupráce</p> <p>Rozvíjet při spolupráci schopnost radit se , rozhodovat, organizovat práci a kontrolovat</p>
<ul style="list-style-type: none"> • připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti 	<p>Učit se samostatně rozhodovat a nést důsledky svého rozhodování</p> <p>Postupně si osvojovat zdvořilé a kultivované vystupování a jednání, učit se přiznat chybu, poučit se z ní a pokusit se o nápravu , omluvit se</p> <p>Učit se orientovat v základních mravních hodnotách, rozlišovat mezi dobrem a zlem</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě 	<p>S pomocí dospělých se učit řešit své citové problémy a životní situace</p>
<ul style="list-style-type: none"> • učit žáky aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví 	<p>Učit se vážit si svého i cizího života</p> <p>Učit se chápat význam jednotlivých složek zdravého životního stylu a aktivně je využívat(zdravá výživa, dostatečné pohybové aktivity, hygiena práce a odpočinku, vhodné meziosobní vztahy, osobní bezpečí)</p> <p>Seznamovat se s různými činnostmi podporujícími zdraví</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi 	<p>Učit se být otevřený a citlivý k lidem, projevovat toleranci, úctu a lásku k člověku a solidaritu s druhými</p>
<ul style="list-style-type: none"> • pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své 	<p>Osvojovat si základní pracovní dovednosti a návyky, jednoduché pracovní postupy potřebné pro</p>

<p>schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci</p>	<p>každodenní život Získávat orientaci v různých oborech lidské činnosti</p>
---	---

1) Cílem školního programu je, aby žáci:

- poznali a osvojili si strategii učení a byli motivováni pro celoživotní vzdělávání;
- zvládli základy všestranné komunikace;
- naučili se spolupracovat a respektovat práci a úspěchy druhých;
- byli utvářeni a projevovali se jako zdravé individuality a svobodné osobnosti;
- projevovali pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací;
- vnímali citové vztahy k lidem, k prostředí, kde žijí, k přírodě;
- získali pozitivní vztah ke svému fyzickému a duševnímu zdraví, aktivně je chránili;
- byli schopni žít společně s ostatními lidmi, byli tolerantní a ohleduplní k druhým lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám;
- poznali své reálné možnosti a dovedli je uplatňovat při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci;
- dokázali v životě používat všech ve škole nabytých zkušeností.

2) Cílem školního programu je, aby učitelé:

a) porozuměli smyslu a principům činnostního vyučování a vzdělávání, tj.:

- vyučovat prostřednictvím vlastní činnosti žáků, využívat smyslové poznání a zkušenosti žáků;
- vytvářet prostředí, ve kterém se žáci cítí dobře a chtějí se učit, které dává prostor pro žákovu seberealizaci a sebedůvěru;
- poznávat (diagnostikovat) žáky, jejich potřeby a schopnosti;
- dát žákům přiměřený čas k učení a vést je k trvalému osvojení vědomostí;
- rozvíjet klima dobrých vztahů mezi žáky, mezi žákem a učitelem;
- volit učivo ve shodě s individuálními možnostmi a zájmy žáků, klást důraz na smysluplné učení (dialog, kooperaci), respektovat schopnosti žáků;
- vytvářet u žáků logické a kritické myšlení;

- učit žáky pracovat s informacemi, vyhledávat souvislosti, propojovat poznatky různého druhu, rozumět grafům, diagramům a tabulkám;
- rozvíjet schopnost žáků spolupracovat a pracovat v týmu;
- utvářet u žáků schopnost poslouchat a brát v úvahu názory jiných lidí;
- vést žáky k vlastní organizaci učení.

b) osvojili si dovednosti činnostního učení, např.:

- využívat vhodných učebnic a učebních pomůcek k nim náležejícím;
- využívat vhodné pomůcky pro individuální činnosti žáků;
- organizovat vnitřní diferenciaci ve třídě;
- hodnotit znalosti žáků, nikoli jejich slabiny;
- organizovat práci žáků ve skupinách;
- vytvářet projekty s využitím mezipředmětových vztahů.

c) osvojili si vyučovací metody a formy činnostního učení, které:

- podporují u žáků poznávání a aplikaci poznatků v praxi;
- využívají objevování na základě tvořivosti žáků (výběr vhodných problémů);
- využívají sebekontrolu a sebehodnocení žáků.

d) chápali souvislosti činnostního učení a jiných modelů současného vyučování a učení.

Klíčové kompetence	Na úrovni 5.ročníku ZŠ Paseka žák:	Co to například znamená na ZŠ Paseka:
Kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none"> • se seznamuje s vhodnými způsoby, metodami a strategiemi učení, plánování a organizace vlastního učení • projevuje ochotu učit se 	<ul style="list-style-type: none"> • učivo je probíráno různými způsoby a metodami tak, aby si mohl žák postupně uvědomovat jaký styl mu vyhovuje • individuální přístup ke všem žákům • pracuje s výukovými programy na PC • výuka může probíhat podle vlastních výukových textů • ...
	<ul style="list-style-type: none"> • v jednoduchém textu vyhledává informace a třídí informace na základě pochopení třídících kritérií • získané informace se snaží využívat v procesu učení 	<ul style="list-style-type: none"> • škola postupně sestavuje didaktické postupy založené na čtení s porozuměním • škola propracovává didaktické postupy zaměřené na výuku práce s textem • škola žáky postupně učí vyhledávat informace z různých zdrojů • ...
	<ul style="list-style-type: none"> • operuje se základními termíny probíranými v rámci nabízeného učiva 	<ul style="list-style-type: none"> • škola postupně vytváří účelný systém mezipředmětových vztahů • žáci dostávají prostor sdělovat získané poznatky • ...
	<ul style="list-style-type: none"> • pozoruje a získané výsledky porovnává a zapisuje • pokouší se vyvozovat závěry 	<ul style="list-style-type: none"> • pozornost žáků je usměrňována na důležité základní jevy • žákům je dáván prostor k pozorování různých přírodních a dalších jevů a k provádění experimentů • žáci se mohou podílet na vytváření záznamových archů • ...

	<ul style="list-style-type: none"> na základě vlastních schopností a dovedností si postupně vytváří vztah k učení, posuzuje vlastní pokrok a plánuje si zdokonalení svého učení 	<ul style="list-style-type: none"> žáci jsou postupně vedení k samostatnosti a vlastnímu hodnocení své práce žákům je umožňována realizace vlastních nápadů žáci jsou postupně vedeni k využívání vlastních vědomostí k pomoci spolužákům výuka je postupně doplňována motivačními úkoly ...
Kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> za pomoci dospělého vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a seznámí se s problémem 	<ul style="list-style-type: none"> žáci jsou vedeni k otevřenému upozorňování na problémy vzniklé problémy se snažíme, s ohledem na věk řešit se žáky ve výuce jsou účelně využívány metody osobnostně sociální výchovy ...
	<ul style="list-style-type: none"> vyhledává informace vhodné k řešení přiměřených problémů a nenechá se odradit případným nezdarem 	<ul style="list-style-type: none"> do výuky se snažíme postupně zapojovat úkoly z praxe žáci jsou vedeni k vyjadřování svých postojů i literární a výtvarnou formou ...
	<ul style="list-style-type: none"> s ohledem na věk, schopnosti a vlastní zkušenosti samostatně řeší problémy, ve kterých volí vhodné způsoby řešení s ohledem na věk, schopnosti a vlastní zkušenosti rozpozná v čem je jeho problém podobný s dříve známými problémy a určí v čem se liší či shodují 	<ul style="list-style-type: none"> škola účelně zařazuje metody a formy práce vedoucí žáky k samostatnosti (problémové, projektové, kooperativní, skupinové vyučování) ...
	<ul style="list-style-type: none"> s ohledem na věk, schopnosti a s pomocí učitele činí rozhodnutí, která je schopen obhájit a nést za ně zodpovědnost 	<ul style="list-style-type: none"> žákům není bráněno při vlastní volbě pořadí vypracování úkolů žákům jsou zadávána dobrovolná témata a úkoly k vypracování žáci si postupně osvojují algoritmy řešení ...

	<ul style="list-style-type: none"> • zamýšlí se nad výsledky své práce 	<ul style="list-style-type: none"> • učitelé a žáci spoluvytvářejí systém autoevaluace
Kompetence komunikativní	<p>h) s ohledem na věk a schopnosti formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v písemném i ústním projevu</p>	<p>i) žákům je umožňováno otevřeně prezentovat své názory</p> <p>j) ve výuce jsou využívány metody obsahující prvek prezentace výsledků před žáky</p> <p>k) ...</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • naslouchá promluvám druhých lidí a má na ně názor 	<p>l) žáci se účastní besed na různá témata</p> <p>m) do výuky je postupně zapojován brainstorming (burza nápadů)</p> <p>n) při otevřené diskusi mají možnost vyjádřit se vždy všichni žáci</p> <p>o) ...</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • seznamuje se s různými typy textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků • přiměřeně věku, schopnost a vlastním zkušenostem na ně reaguje 	<ul style="list-style-type: none"> • učivo je prezentováno využíváním různých textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků • ...
	<ul style="list-style-type: none"> • s ohledem na věk a schopnosti využívá informační a komunikační prostředky a technologie 	<ul style="list-style-type: none"> • do výuky jsou postupně zapojovány metody a formy práce osobnostně sociální výchovy • učí se pracovat s vyhledávačem na internetu a s výukovými programy školy • ...
	<ul style="list-style-type: none"> • s ohledem na věk schopnosti a dovednosti spolupracuje v týmu 	<ul style="list-style-type: none"> • kooperativní učení (rozdělení rolí) • ...
Kompetence sociální a personální	<ul style="list-style-type: none"> • s ohledem na věk schopnosti a dovednosti spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu 	<ul style="list-style-type: none"> • škola využívá skupinové práce a kooperativního učení • do výuky jsou postupně zapojovány metody a formy práce osobnostně sociální výchovy • ...

	<ul style="list-style-type: none"> • přiměřeně svým schopnostem poskytne pomoc nebo o ni požádá 	<ul style="list-style-type: none"> • žáci jsou vedeni k vzájemné pomoci • učitel napomáhá k utváření zdravých mezilidských vztahů ve skupině • ...
	<ul style="list-style-type: none"> • přispívá k diskusi v malé skupině 	<ul style="list-style-type: none"> • využívání brainstormingu (burzu nápadů) ve výuce • zadávání skupinové práce • ...
	<ul style="list-style-type: none"> • na základě zažívaného úspěchu žák buduje svoje sebevědomí 	<ul style="list-style-type: none"> • učitel podporuje zdravou sebedůvěru a sebevědomí • ...
Kompetence občanské	<ul style="list-style-type: none"> • se seznamuje s přesvědčením druhých lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, upozorní na fyzické i psychické násilí • postupně poznává a rozlišuje odlišnosti mezi lidmi a učí se je respektovat • projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům 	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla chování ve škole jsou postupně vypracovávána ve spolupráci s žáky • při otevřené diskusi je žákům poskytnuta možnost, dle svého uvážení, upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkává • žáci jsou vedeni k otevřenému vyjadřování vlastních pocitů a problémů, k chápání rozdílů mezi dobrem a zlem • žákům je dána možnost vyjadřovat se anonymně • ...
	<ul style="list-style-type: none"> • s ohledem na věk si postupně osvojuje obsah svých práv a povinností (s pravidly, které se ho přímo dotýkají) 	<ul style="list-style-type: none"> • žáci jsou seznamováni se základními právy dítěte • žák se postupně seznamuje se společenskými normami a pravidly přiměřeně jeho věku a vyspělosti • žák se spolupodílí na vytváření pravidel chování ve skupině • ...

	<ul style="list-style-type: none"> • je schopen rozhodnout se v jednoduché životní situaci, v případě ohrožení zná základní postupy řešení této situace • žák poskytne pomoc nebo o ni požádá 	<ul style="list-style-type: none"> • v rámci výuky OSV je používána metoda hraní v roli pro přiblížení různých životních situací a jejich řešení • učitel ve výuce reflektuje společenské i přírodní dění • do výuky jsou zařazovány projekty složek záchranného integrovaného systému • do výuky jsou systematicky a účelně zařazována témata MPP a OČMS • ...
	<ul style="list-style-type: none"> • seznamuje se s našimi lidovými tradicemi, kulturně-historickým dědictvím, uměleckými díly a sportovními aktivitami a postupně si k nim buduje pozitivní vztah. • dle svého zájmu a možností se aktivně zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit 	<ul style="list-style-type: none"> • žáci jsou vedeni k vlastní umělecké a sportovní činnosti • škola nabízí bohatou zájmovou činnost a možnost účasti v soutěžích • škola pořádá akce a projektové dny připomínající lidové tradice • škola pořádá besídky pro širokou veřejnost • škola v rámci možností pořádá sportovní soutěže • ...
	<ul style="list-style-type: none"> • seznamuje se základními ekologickými problémy, je schopen je ve svém okolí objevovat • postupně si vytváří pozitivní vztah k životnímu prostředí a aktivně se dle svých možností zapojuje do péče a ně 	<ul style="list-style-type: none"> • jednotlivé problémy environmentální výchovy jsou zařazovány do výuky • škola pořádá akce a projektové dny zaměřené na environmentální výchovu • žáci jsou vedeni k třídění odpadu • ...
Kompetence pracovní	<ul style="list-style-type: none"> • ve vyučovacích hodinách používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky 	<ul style="list-style-type: none"> • žáci jsou v rámci výuky seznamováni se základy bezpečnosti práce • žáci jsou vedeni ke správným způsobům užití materiálů, nástrojů, techniky a vybavení • ...

	<ul style="list-style-type: none"> • hodnotí výsledky své práce z hlediska kvality a hospodárnosti • snaží se přehledně zaznamenávat postup své práce • snaží se chápat význam své práce 	<ul style="list-style-type: none"> • škola se snaží žáky postupně vést k sebehodnocení své práce • žáci jsou postupně vedeni k přehlednému zaznamenávání postupu práce • žáci jsou vedeni k šetření materiálem • ...
	<ul style="list-style-type: none"> • přiměřeně věku se seznamuje s různými okruhy lidské činnosti a orientuje se v nich 	<ul style="list-style-type: none"> • škola zařazuje podle možností exkurze do různých pracovních prostředí • v rámci výuky OSV je používána metoda hraní v roli pro přiblížení různých okruhů lidské činnosti • ...
	<ul style="list-style-type: none"> • je schopen vhodným způsobem nabídnout vlastní služby • přiměřeně věku a schopnostem hospodaří finančními prostředky 	<ul style="list-style-type: none"> • škola využívá skupinové práce a kooperativního učení • žáci se mohou podle možností školy spolupodílet na hospodaření školy (šetření majetku školy, s pracovním materiálem, sběr starého papíru...) • ...

Základní strategií výchovně vzdělávací práce školy je vycházet z osobních předpokladů žáka.

Metody a formy práce :

Ve výuce není preferována žádná vyučovací metoda nebo forma práce. Učitel zodpovědně volí takovou vyučovací metodu a formu práce, která vede žáky k dosažení cílů základního vzdělávání a k utváření klíčových kompetencí . Odpovídá vlastnímu stylu práce a stupni pedagogických zkušeností. Použité metody jsou pro žáky zajímavé a motivující s důrazem na propojování výuky s praktickými zkušenostmi.

Přednosti školního programu založeného na principech činnostního učení:

1. Tempo výuky se přizpůsobuje schopnostem žáků ve třídě.
2. Činnostní charakter výuky podporuje soustředění žáků na výuku.
3. Každý den přináší dítěti pokrok.
4. Činnostní učení neustále podněcuje zájem žáků o učení.
5. Důsledkem radosti z práce a zájmu žáků o učení je dobrá kázeň ve třídě.
6. Žáci jsou činnostmi, svými otázkami a odpověďmi vedeni k sebedůvěře, nezávislosti a lepším pracovním návykům.

7. Zpětná vazba mezi učitelem a žákem umožňuje okamžitě odhalovat chyby žáků, pracovat s nimi, průběžně a snadno je odstraňovat.
8. Žáci nejsou přetěžováni, jejich psychický vývoj probíhá přirozeně. Činnostní učení napomáhá rozvoji schopností všech žáků.
9. Učiteli činnostní učení umožňuje důkladnější poznání každého žáka, vede ho k úvahám o tom, co dál který žák potřebuje ke svému individuálnímu rozvoji.
10. Prostor pro naučení je dán i žákům, kteří by jinak mohli být pokládáni za průměrné nebo i podprůměrné.
11. Činnostní charakter výuky dává dostatek prostoru k dobrému individuálnímu rozvoji nadaných žáků.
12. Výsledky jsou trvalejší – pokračuje se až po zvládnutí předchozí látky většinou žáků. Stálé podněcování žáků k samokontrolě a sebehodnocení, které činnostní výuku vždy provází, přivádí mnohé žáky k dovednosti pracovat bezchybně.
13. Činnostní učení vyhovuje dětem typů zrakového, sluchového i motorického, protože se do výuky zapojuje více smyslů.
14. Hodnocení žáků je snadnější, neboť učitel může průběžně sledovat pokroky v pochopení a aplikaci učiva.
15. Při činnostním učení se vytváří velmi dobrý lidský kontakt mezi učitelem a žákem i mezi žáky navzájem. Tento kontakt se postupně přetváří ve společně uznávaná pravidla naplněná aktivitou, spoluprací, prostorem pro každého.
16. Díky aktivnímu zapojení všech žáků do výuky vede činnostní učení k přirozené integraci dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

e) Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Charakteristika

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích potřeb nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření podle § 16 odst. 9 zákona 561/2004 Sb. (dále školský zákon).

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (žáci se specifickými poruchami učení)

Didaktický systém postupně vytvářený na Základní škole Paseka preferuje vstřícný postoj k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, a to nejen se specifickými poruchami učení. Výukové texty, které jsou součástí tvořeného systému již od počátku 1. ročníku, obsahují cvičení určená k nápravě SPU. Tímto postojem chceme včas diagnostikovat případné poruchy a především včas pracovat na jejich nápravě.

Forma vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (specifické poruchy učení)

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se uskutečňuje formou individuální integrace do běžných tříd. Při diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb spolupracujeme s pedagogicko-psychologickou poradnou. Škola zajišťuje pro žáky předmět pedagogická intervence. Výuka předmětu je zajišťována speciálním pedagogem. Výuka probíhá jako skupinová s maximálním počtem čtyř žáků ve skupině. O organizaci výuky rozhoduje ředitelka školy na základě doporučení školského poradenského zařízení. Výuky se účastní i žáci bez IVP, jestliže je doporučena školským poradenským zařízením (PPP).

Jedná se o formu další péče o žáka ve škole, jde se o druh intervence, která má přispět ke zlepšení aktuálních obtíží žáka (dříve označované jako „nápravy“), zaměřené například na rozvoj grafomotorických dovedností žáka, na podporu při reedukaci specifických poruch učení, posílení pozornosti. Předmět je směřován k rozvoji percepčně-motorických funkcí, rozvoji jazykových kompetencí a komunikačních dovedností, k rozvoji prostorové orientace a orientaci v čase, pozornosti, paměti atd. v těchto případech nemá předmět speciálně-pedagogické péče povahu povinné vyučovací hodiny ve smyslu § 26 odst. 2 školského zákona a nezapočítává se do maximálního týdenního počtu povinných vyučovacích hodin stanoveného pro jednotlivé ročníky příslušným rámcovým vzdělávacím programem. Z toho důvodu není účelné sestavovat pro výuku tohoto předmětu učební osnovy, postačuje informace o poskytování tohoto podpůrného opatření školou v části ŠVP, která se věnuje zabezpečení výuky žáků se SVP nebo v části charakteristika vyučovaného předmětu.

Postup školy při poskytování podpůrných opatření prvního stupně - plán pedagogické podpory (PLPP – vzor viz příloha):

- Při zjištění obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a výchovného poradce.
- Třídní učitel je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka (PLPP). Plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou výchovného poradce. Na tvorbě PLPP se účastní i vyučující jiných předmětů.
- S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu.
- Seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí svým podpisem.
- Poskytování podpůrných opatření prvního stupně třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby třídní učitel za metodické podpory výchovného poradce plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory výchovný poradce vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako nedostatečná, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (IVP – vzor viz příloha):

- V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory žáka nejsou dostačující, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení.
- Škola bezodkladně předá Plán pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení.
- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího plánu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu.
- Ředitel školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.
- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný výchovný poradce. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením výchovný poradce. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.

- S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žaka.
- Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní zúčastnění IVP podepíší.

- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory výchovného poradce IVP průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žaka.
- Školské poradenské zařízení 1 x ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žaka.
- Stejný postup platí, i pokud zákonný zástupce žaka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy.

Úprava očekávaných výstupů stanovených ŠVP

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima. K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým mentálním postižením a autismem) upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva. Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření je uvedena v RVP pro základní vzdělávání a zapracována do ŠVP Duhová škola – tvořivá škola. V souladu s přiznanými podpůrnými opatřeními může být do IVP na doporučení ŠPZ zařazována speciálně pedagogická a pedagogická intervence.

Specifikace provádění podpůrných opatření

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

- ✓ Pedagogická intervence – nemá povahu povinné vyučovací hodiny.
- ✓ Metody výuky (pedagogické postupy)
 - respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků,
 - metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi,
 - důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu,
 - respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutím úkolů,
 - individualizace výuky (zohledňování individuálních potřeb žáka, respektování pracovních specifík žáka, stylů učení, doplňující výklad nebo procvičování, princip multisenzorického přístupu, nastavení dílčích cílů tak, aby žák mohl prožívat úspěch, opakované vracení se ke klíčovým pojmům a dovednostem aj.)
- ✓ Organizace výuky
 - střídání forem a činností během výuky,
 - u mladších žáků využívání skupinové výuky,
 - postupný přechod k systému kooperativní výuky,
 - v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka,
 - změna zasedacího pořádku či uspořádání třídy v rámci vyučovací jednotky a se zřetelem k charakteru výuky a potřebám žáků,
 - nabídka různých aktivit (ve škole) a podpora rozvoje zájmů žáka,
- ✓ Hodnocení žáka
 - využívání různých forem hodnocení žáka,
 - práce s kritérii hodnocení v závislosti na charakteru žákova problému, s důrazem na podporu rozvoje dovedností a vědomostí žáka,
 - podpora autonomního hodnocení (sebehodnocení),
 - celkové hodnocení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami zohledňuje jak omezení žáka, tak zejména jeho pokroky ve vzdělání.

Zapojení dalších osob a subjektů Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je nutná spolupráce školy, žáka, jeho zákonného zástupce a školského poradenského zařízení (ŠPZ). Poradenskou podporu těmto žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogům zajišťuje školní poradenské pracoviště, které tvoří:

- školní metodik prevence,

Školní vzdělávací program
pro základní vzdělávání

- výchovný poradce,
- třídní učitelé.

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (žáci zrakově a sluchově postižení)

Vzdělávání žáků zrakově a sluchově postižených bude probíhat formou individuální integrace, a to vždy na základě Doporučení školského poradenského zařízení pro vzdělávání žáka speciálními vzdělávacími potřebami. Žáci se budou vzdělávat podle zpracovaného učebního plánu běžných tříd a na základě individuálních vzdělávacích plánů. Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování jsou popsány v odstavci Specifikace provádění podpůrných opatření.

Rozvrh hodin a týdenní časové dotace budou jako dosud zpracovány na každý školní rok tak, aby byl naplněn učební plán daného ročníku ve spolupráci s SPC. Podle stupně postižení bude požadována přítomnost osobního asistenta, který bude pomáhat žákovi (jednomu či více) při přizpůsobení se školnímu prostředí, bude pomáhat učitelům při komunikaci s takovým to dítětem, pomáhat při komunikaci dítěte s ostatními žáky a také při komunikaci školy s rodiči postiženého žáka.

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (tělesné postižení)

Vzdělávání žáků tělesně postižených bude probíhat formou individuální integrace. Žáci se budou vzdělávat podle zpracovaného učebního plánu běžných tříd a na základě individuálních vzdělávacích plánů (Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování jsou popsány v odstavci Specifikace provádění podpůrných opatření), a to vždy na základě Doporučení školského poradenského zařízení pro vzdělávání žáka speciálními vzdělávacími potřebami. Ve spolupráci a na doporučení speciálně pedagogického centra budou realizovány změny v učebním plánu, omezení v tělesné výchově, ve výtvarné výchově, pracovních činnostech, případně v ostatních předmětech. Protože škola není bezbariérová, je nutné požadovat přítomnost osobního asistenta, který bude pomáhat žákovi (jednomu či více) při přizpůsobení se školnímu prostředí, bude pomáhat učitelům při komunikaci s takovým to dítětem, pomáhat při komunikaci dítěte s ostatními žáky a také při komunikaci školy s rodiči postiženého žáka. Učitel musí žáky na přítomnost postiženého spolužáka předem připravit, stanovit pravidla chování a způsob komunikace ve třídě i mimo vyučování.

Vzdělávání žáků s autismem

Vzdělávání těchto žáků bude probíhat formou individuální integrace. Ve spolupráci a na doporučení speciálně pedagogického centra se budou žáci vzdělávat podle zpracovaného individuálního vzdělávacího plánu (Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování jsou popsány v odstavci Specifikace provádění podpůrných opatření), a to vždy na základě Doporučení školského poradenského zařízení pro vzdělávání žáka speciálními vzdělávacími potřebami.

Učitel musí s žáky stanovit pravidla chování a způsob komunikace ve třídě i mimo vyučování s takto postiženými spolužáky.

Na základě posouzení SPC o závažnosti postižení bude požadována přítomnost asistenta pedagoga nebo osobního asistenta, který bude pomáhat žákovi (jednomu či více) při přizpůsobení se školnímu prostředí, bude pomáhat učitelům při komunikaci s takovým dítětem, pomáhat při komunikaci dítěte s ostatními žáky a také při komunikaci školy s rodiči postiženého žáka.

Vzdělávání žáků s poruchami chování

Jedná se o žáky hyperaktivní, popřípadě s edukativními problémy, kteří nerespektují některé normy společenského chování, jsou nepřizpůsobiví, impulsivní a snadno unavitelní.

Vzdělávání těchto žáků bude probíhat formou individuální integrace, a to vždy na základě Doporučení školského poradenského zařízení pro vzdělávání žáka speciálními vzdělávacími potřebami.

V procesu vytváření klíčových kompetencí bude nutné klást zvýšený důraz na samostatné rozhodování, kritické myšlení, jednání bez podléhání manipulacím a výchovu k práci a ke spolupráci.

Učitel musí s žáky, stanovit přesná pravidla chování a způsob komunikace ve třídě i mimo vyučování s tímto žákem. Zavést systém pochval a trestů.

Vzdělávání žáků s více vadami

Vzdělávání žáků s více vadami bude probíhat formou individuální integrace, a to vždy na základě Doporučení školského poradenského zařízení pro vzdělávání žáka speciálními vzdělávacími potřebami.

Žáci se budou vzdělávat podle zpracovaného učebního plánu běžných tříd a na základě individuálních vzdělávacích plánů. Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování jsou popsány v odstavci Specifikace provádění podpůrných opatření.

Ve spolupráci a na doporučení příslušných speciálně pedagogických center nebo pedagogicko-psychologických poraden budou realizovány změny v učebním plánu, týkající se těchto žáků. Na základě posouzení SPC nebo PPP o závažnosti postižení bude požadována přítomnost asistenta pedagoga nebo osobního asistenta, který bude pomáhat žákovi (jednomu či více) při přizpůsobení se školnímu prostředí, bude pomáhat učitelům při komunikaci s takovým to dítětem, pomáhat při komunikaci dítěte s ostatními žáky a také při komunikaci školy s rodiči postiženého žáka.

c) Zabezpečení výuky žáky mimořádně nadaných

Nadaný a mimořádně nadaný žák

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka se považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

Velmi často se stává, že tito žáci mají výkyvy v chování. Je nutné toto chování usměrňovat s pedagogickým optimismem a taktně, avšak důsledně. Usměrnujeme žáky v osobnostní výchově, vedeme je k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci, ochotě pomáhat slabším. Není výjimkou, že vyniká-li žák v jedné oblasti, v jiné je průměrný.

Na základě doporučení PPP, SPC je možné vzdělávat žáka v určitém předmětu v jiném postupném ročníku, pokud jsou vyučovány ve společné třídě.

Forma vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Škola je povinna využít pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory. Zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zařízení na návrh učitele nebo zákonných zástupců. Pro tyto žáky může být vypracován individuální vzdělávací plán, který vychází ze ŠVP a závěrů vyšetření.

Mimořádně nadaní žáci mají upraven způsob výuky tak, aby byli dostatečně motivovaní k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch předmětech, které reprezentují nadání dítěte.

Pravidla a průběh tvorby plánu pedagogické podpory nadaného a mimořádně nadaného žáka

- Při zjištění nadání a mimořádného nadání žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a výchovného poradce
- Učitel daného předmětu je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka. Plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou výchovného poradce. Na tvorbě PLPP se účastní i vyučující daných předmětů, kde se projevuje nadání žáka.
- S PLPP seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí podpisem.
- Poskytování podpory učitel daného předmětu ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel za metodické podpory výchovného poradce PLPP průběžně aktualizuje v souladu s potřebami žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě PLPP výchovný poradce vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako nedostatečná, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu mimořádně nadaného žáka

- V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory žáka nejsou dostačující, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení
 - Škola bezodkladně předá PLPP školskému poradenskému zařízení.
 - Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle IVP, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle IVP. Ředitel školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.
 - Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný výchovný poradce. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími příslušných předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením výchovný poradce. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.
 - S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka.
- Školní vzdělávací program 32 Duhová škola – tvořivá škola
pro základní vzdělávání

- stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní zúčastnění IVP podepíší.
- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory výchovného poradce IVP průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
 - Školské poradenské zařízení 1x ročně vyhodnocuje naplňování IVP.
 - Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Specifikace provádění podpůrných opatření

Metody výuky (pedagogické postupy)

- obohacení dílčích výstupů školního vzdělávacího programu nad rámec učiva vyučovacích předmětů a oblastí ŠVP pro nadané a mimořádně nadané žáky,
- využívání individuální a skupinové projektové práce,
- povzbuzovat procesy objevování a vyhledávání dalších souvislostí a vazeb, které dané téma vzdělávání nabízí,
- pestrá a podnětná výuka, která umožňuje velkou aktivitu, samostatnost a činorodost (nabídka nestandardních problémových úloh),
- respektování pracovního tempa a zájmů žáka.

Úprava obsahu vzdělávání

- obohacování učiva (dílčích výstupů) nad rámec školního vzdělávacího programu podle charakteru nadání žáka,
- prohloubení učiva, rozšíření a obohacení o další informace,
- příprava a účast na soutěžích

Organizace výuky

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce
- nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit,
- žáci se účastní olympiád, soutěží nejen školních, ale i regionálních nebo krajských,
- žáci jsou směřováni k zapojení do zájmových aktivit organizovaných školou nebo základní uměleckou školou,
- spolupráce se sportovním klubem.

Příklady práce s nadaným žákem v některých vzdělávacích oblastech

Jazyk a jazyková komunikace

- práce s náročnějšími texty
- předčítání spolužákům
- řešení prémiových úkolů v písemných pracích

Matematika a její aplikace

- zadávání zájmových a problémových úloh
- podíl na výkladu nového učiva pro žakovský kolektiv

Informační a komunikační technologie

- samostatné zpracování práce s důrazem na vyšší kvalitu a větší rozsah
- učitel v roli poradce

Člověk a jeho svět

- prezentace vlastních projektů v hodinách
- seznámení spolužáků s oborem, v němž žák dosahuje mimořádných znalostí

Člověk a společnost

- rozvíjení komunikačních dovedností formou vedení diskusních kruhů
- vedení skupiny při náročnější skupinové práci

Člověk a příroda

- možnost podílet se na průběhu hodiny přípravou a prezentací samostatných referátů a projektů

Umění a kultura

- účast ve výtvarných soutěžích
- možnost vybrat si náročnější techniku při zpracovávání výtvarných prací
- možnost zpracovávání vlastních námětů
- účast na představeních mimo školu, kulturní reprezentace školy
- spoluúčast na výzdobě vnitřních prostor školy
- využití dovedností v hodině (hra na hudební nástroj, předzpívání písně)

Člověk a zdraví

- zapojení do sportovních soutěží

- příprava na reprezentaci školy za pomoci učitele
- možnost zúčastnit se volitelných či nepovinných pohybových a sportovních aktivit
- zájmové sportovní aktivity
- možnost vyzkoušet si méně známé sporty
- podle nadání žáků zařazování rozšiřujícího učiva do hodin tělesné výchovy

Člověk a svět práce

- přidělování náročnějších úkolů

f) Průřezová témata

Všechny tematické okruhy všech průřezových témat jsou integrovány do vzdělávacích obsahů vyučovacích předmětů. Viz samostatná tabulka č. 13.

1. Osobnostní a sociální výchova (OSV)
2. Výchova demokratického občana (VDO)
3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)
4. Multikulturní výchova (MkV)
5. Environmentální výchova (EV)
6. Mediální výchova (MV)

Průřezová témata reprezentují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Všechna průřezová témata mají jednotné zpracování. Obsahují **Charakteristiku průřezového tématu**, v níž je zdůrazněn význam a postavení průřezového tématu v základním vzdělávání. Dále je vyjádřen vztah ke vzdělávacím oblastem a **přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka** jak v oblasti vědomostí, dovedností a schopností, tak v oblasti postojů a hodnot. Obsah průřezových témat doporučený pro základní vzdělávání je rozpracován do **tematických okruhů** (v textu tučným písmem). Každý tematický okruh obsahuje nabídku **témat** (činností, námětů). Výběr témat a způsob jejich zpracování v učebních osnovách je v kompetenci školy.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Žáci dostávají možnost utvářet si integrovaný pohled na danou problematiku a uplatňovat širší spektrum dovedností.

Průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání. Škola musí do vzdělávání na 1. stupni i na 2. stupni zařadit všechna průřezová témata uvedená v RVP ZV. Všechna průřezová témata však nemusí být zastoupena v každém ročníku. V průběhu základního vzdělávání je povinností školy nabídnout žákům postupně všechny tematické okruhy jednotlivých průřezových témat, jejich rozsah a způsob realizace stanovuje ŠVP. Průřezová témata je možné využít jako integrativní součást vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu nebo v podobě samostatných předmětů, projektů, seminářů, kurzů apod.

Podmínkou účinnosti průřezových témat je jejich propojenost se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů a s obsahem dalších činností žáků realizovaných ve škole i mimo školu.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

*Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** v základním vzdělávání akcentuje formativní prvky, orientuje se na subjekt i objekt, je praktické a má každodenní využití v běžném životě. Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti.*

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žákovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

*Vztah osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávací oblasti **Jazyk a jazyková komunikace** je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti. Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** lze naplňovat prostřednictvím témat směřujících k sebepoznání, zdravému sebepojetí, seberegulaci a k udržení psychického zdraví – psychohygieně, komunikaci, mezilidským vztahům. Úzká je vazba ke vzdělávací oblasti **Člověk a společnost**, a to k Výchově k občanství a k jejím částem "Člověk ve společnosti", "Člověk jako jedinec". Konkrétně k tématům "lidská setkání, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití" (Člověk ve společnosti) a "podobnost a odlišnost lidí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj" (Člověk jako jedinec). Všechna tato témata jsou v Osobnostní a sociální výchově vnímána jako samostatná. Osobnostní a sociální výchova klade důraz na získávání praktickým dovedností spjatých s uvedenými tématy. Vazba ke vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** se týká evoluce lidského chování, zvířecí a lidské komunikace a seberegulujícího jednání jako základního ekologického principu. Nabízí též možnosti rozvoje emocionálních vztahů, osobních*

postojů a praktických dovedností ve vztahu k přírodnímu prostředí. Vazba na vzdělávací oblast **Umění a kultura** se týká především společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického chování – jako např. estetiky chování a mezilidských vztahů a chápání umění jako prostředku komunikace a osvojování si světa. V osobnostní a sociální výchově lze účinně využít různých postupů dramatické výchovy. Doplnující vzdělávací obor *Dramatická výchova* užívá jako základní metody nástroje dramatické a inscenační tvorby, osobnostní a sociální výchova vedle toho užívá i tréninkové postupy sociálně psychologické povahy, které nemají divadelní podstatu. Propojení se vzdělávací oblastí **Člověk a zdraví** je vhodné v tématech reflektujících fyzickou stránku člověka, sociální vztahy, komunikaci a rozhodování v běžných i vypjatých situacích. Osobnostní a sociální výchova tak může napomoci k získání dovedností vztahujících se k zdravému duševnímu a sociálnímu životu. Rovněž přispívá k realizaci vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce**, zejména zdokonalováním dovedností týkajících se spolupráce a komunikace v týmu a v různých pracovních situacích.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá k zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
- formuje studijní dovednosti
- podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj. Pro jejich realizaci je užitečné zařazovat do výuky ta témata,

kteřá reflektují aktuální potřeby žáků, popřípadě vycházejí ze vzájemné domluvy s nimi. Všechna uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací a příslušných diskusí.

Vzhledem k tomu, že se jedná o živá setkání dotýkající se osobní existence, je třeba počítat s tím, že na různé věci budou mít žáci různé názory, že se může objevit odmítání témat či technik, ostych, případně, že některé hry tzv. "nevyjdou". Právě tyto okamžiky však bývají v Osobnostní a sociální výchově velmi užitečné, neboť nabízejí příležitost k přemýšlení o tom, co se děje.

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopností poznávání** – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium
- **Sebepoznání a sebepojetí** – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah ke mně samé/mu; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí
- **Seberegulace a sebeorganizace** – cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
- **Psychohygiena** – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích
- **Kreativita** – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

- **Poznávání lidí** – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí
- **Mezilidské vztahy** – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)
- **Komunikace** – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy - vstup do tématu „rétorika“); dialog

(vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci

- **Kooperace a kompetice** – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situací soutěže, konkurence.

Morální rozvoj

- **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí, problémy v mezilidských vztazích, zvládnutí učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci
- **Hodnoty, postoje, praktická etika** – analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

Realizace průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na utváření pozitivních (nezraňujících) postojů k sobě samému i k druhým;
- rozvoj zvládnutí vlastního chování;
- na podporu akceptace různých typů lidí, názorů, přístupů k řešení problémů;
- na uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci;
- na rozvoj dovedností potřebných pro komunikaci a spolupráci;
- na uvědomování si mravních rozměrů různých způsobů lidského chování.

Výuka uvedeného průřezového tématu bude napomáhat primární prevenci sociálně patologických jevů. Utváření znalostí a dovedností těchto žáků bude zohledňovat jejich individuální možnosti

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Výchova demokratického občana** má mezioborový a multikulturní charakter. V obecné rovině představuje syntézu hodnot, a to spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů.

Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovni občanské gramotnosti. Ta vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti. Její získání má umožnit žákovi konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

Průřezové téma v základním vzdělávání využívá ke své realizaci nejen tematických okruhů, ale i zkušeností a prožitků žáků, kdy celkové klima školy (vztahy mezi všemi subjekty vzdělávání založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu) vytváří demokratickou atmosféru třídy, sloužící jako „laboratoř demokracie“. V ní jsou žáci více motivováni k uplatňování svých názorů v diskusích a k možnosti demokraticky se podílet na rozhodnutích celku, společenství, komunity. Zároveň si sami na sobě mohou ověřit nejen význam dodržování pravidel, eventuálně v zájmu spravedlnosti se podílet na vytváření pravidel nových, ale i to, jak je důležité se o udržování demokracie starat, protože překročení hranice k anarchii či naopak k despotismu je neustále přítomným nebezpečím. Tato zkušenost pak rozvíjí schopnost kritického myšlení.

Průřezové téma **Výchova demokratického občana** má blízkou vazbu především na vzdělávací oblast **Člověk a společnost**, v níž jsou tematizovány principy demokracie a demokratického rozhodování a řízení, lidská a občanská práva, ve kterých se klade důraz na participaci jednotlivců - občanů na společenském a politickém životě demokratické společnosti. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** se uplatňuje v tématech zaměřených na vztah k domovu a vlasti.

Průřezové téma má vazbu i na ostatní vzdělávací oblasti, zejména pak na ty, v nichž se tematizuje vztah k sobě samému i ostatním lidem, k okolnímu prostředí, k normám i hodnotám.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- vede k otevřenému, aktivnímu zainteresovanému postoji v životě
- vychovává k úctě k zákonu
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
- učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti
- přispívá k utváření hodnot jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost
- rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším
- umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností
- vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu jsou zaměřeny na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků – budoucích dospělých občanů – v životě demokratické společnosti. Při jejich realizaci je užitečné vycházet z reálných životních situací a doporučené obsahy tematických okruhů co nejvíce vztahovat k životní zkušenosti žáků.

- ***Občanská společnost a škola*** – škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy - žákovských rad či parlamentů); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci
- ***Občan, občanská společnost a stát*** – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciacce, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)
- ***Formy participace občanů v politickém životě*** – volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí
- ***Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování*** – demokracie jako protíváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie

(spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam Ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

Realizace průřezového tématu **Výchova demokratického občana** bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především na utváření:

- sebeúcty, sebedůvěry a samostatnosti;
- úcty k zákonu;
- úcty k hodnotám jako je svoboda, spravedlnost, solidarita, odpovědnost, tolerance;
- aktivního postoje v obhajování a dodržování lidských práv a svobod;
- ohleduplnosti a ochoty pomáhat slabším;
- respektu ke kulturním, etnickým a jiným odlišnostem;
- empatie, schopnosti aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování.

Výuka bude rozvíjet disciplinovanost a sebekritiku; schopnost zaujmout vlastní stanovisko v pluralitě názorů a dovednosti asertivního jednání i schopnosti kompromisu. Utváření znalostí a dovedností těchto žáků bude zohledňovat jejich individuální možnosti.

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi, která podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění a jako princip prostupuje celým základním vzděláváním. Podstatnou součástí evropské dimenze je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i v osobním životě. Rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí.

Příležitosti k realizaci tématu poskytuje na prvním stupni vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Ve vzdělávání se využívají zkušenosti a poznatky žáků z běžného života i mimořádných událostí v rodině, v obci a nejbližším okolí. Na druhém stupni se vztahuje průřezové téma zejména ke vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Využívá, aktualizuje a propojuje poznatky z oboru historie a politické geografie. Prohlubuje porozumění klíčovými historickými a politickými událostem, které ovlivnily vývoj Evropy i světa a měly podstatný význam pro evropskou integraci a začlenění České republiky do integračního procesu. Důležitým prostorem pro realizaci průřezového tématu se stává obor Výchova k občanství, v jehož vzdělávacím obsahu zdůrazňují sociální, ekonomické, právní a kulturní souvislosti v evropské a globální dimenzi. Objasňuje také vazby mezi lokální, národní, evropskou a globální úrovní uvažování, rozhodování a jednání. Ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda se uplatňuje zejména při objasňování důsledků globálních vlivů na životní prostředí v okolí žáků s důrazem na potřebu a závažnost ochrany tohoto prostředí především v dané lokalitě. Významnou oblastí pro realizaci tohoto tématu se stává vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace. Český jazyk je nejen nezastupitelným nástrojem učení, zpracování informací a prezentace postojů a názorů, ale má také významnou propedeutickou funkci při osvojování dalších jazyků, které jsou klíčem k bezprostřednímu dorozumění a poznávání kultury jiných národů. Cizí jazyky mají praktický význam pro mobilitu občanskou, vzdělávací i pracovní. Jsou prostředkem pro využití originálních zdrojů při poznávání života a evropské a světové kultury. Dovednosti osvojené žáky ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, zejména při práci s internetem, jsou využívány k samostatnému získávání informací o zemích Evropy a světa, o jejich životě a událostech. Tyto informace se následně stávají prostředkem pro orientaci v nabídce vzdělávacích, pracovních, kulturních a zájmových příležitostí a při navazování kontaktů. Ve vzdělávací oblasti Umění a kultura rozvíjí průřezové téma

vztah k evropské a světové kultuře. Prohlubuje porozumění evropským kulturním kořenům a chápání kulturních souvislostí při respektování svébytnosti národních a regionálních kultur a jejich přínosu ke kultuře světové. Ozřejmuje význam kulturního a historického dědictví jako zdroje poznání a přispívá k emocionální zainteresovanosti na jeho uchování a záchraně. Dramatická výchova, jako doplňující vzdělávací obor umožňuje žákům vyjadřovat a prezentovat své postoje, přijímat role a zkoumat témata a situace na základě vlastního jednání. Vzdělávací oblast Člověk a zdraví orientuje žáky v globálních problémech souvisejících se zdravím. V oboru tělesná výchova využívá průřezové téma zájmu žáků o sport k hlubšímu pochopení souvislostí evropských kořenů olympijských idejí a významu sportu pro vzájemné porozumění a přátelství mezi lidmi různých národů a národností.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
- prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech
- rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu
- vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie; seznamuje s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život jednotlivce i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory
- rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá překonávat stereotypy a předsudky

- obohacuje pohledy žáka na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
- utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu podněcují zájem žáků o Evropu a svět a zprostředkovávají jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Prostřednictvím tematických okruhů si žáci zpřesňují obraz Evropy, uvědomují si souvislosti řešení běžných situací občana s globálními problémy a možnosti utváření své vlastní životní perspektivy v evropském a globálním prostoru.

- **Evropa a svět nás zajímá** – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy
- **Objevujeme Evropu a svět** – naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů
- **Jsme Evropané** – kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; Evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich příspěví k řešení problémů dětí a mládeže

Realizace průřezového tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na překonávání stereotypů a předsudků;
- na kultivaci postojů k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života;
- na kultivaci postojů ke kulturní rozmanitosti;
- na utváření pozitivních postojů k tradičním evropským hodnotám;
- na osvojování vzorců evropského občana;
- na podporu smyslu pro zodpovědnost.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** pro žáky s lehkým

mentálním postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků tak, aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Multikulturní výchova v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty.

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.

Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků - příslušníků minorit. Tím přispívá k vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

Multikulturní výchova prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Blízkou vazbu má zejména na vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost, Informační a komunikační technologie, Umění a kultura, Člověk a zdraví, z oblasti Člověk a příroda se dotýká především vzdělávacího oboru Zeměpis. Vazba na tyto oblasti je dána především tématy, která ze zabývají vzájemným vztahem mezi příslušníky různých národů a etnických skupin.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturních kontaktů k obohacení sebe i druhých

- *učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých*
- *učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné*
- *rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin*
- *rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie*
- *učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání,*
- *poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.*

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- *pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních sociokulturních skupin a uznávat je*
- *napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí*
- *stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu*
- *pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti*
- *vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu*
- *učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám*

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy Multikulturní výchovy vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy, současnou situaci ve společnosti. Výběr a realizace daného tematického okruhu, popř. tématu může být významně ovlivněn vzájemnou dohodou učitelů, učitelů a žáků, učitelů a rodičů apod.

- **Kulturní diference** – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě
- **Lidské vztahy** – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženské, zájmové nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžitá stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, umět se vžít do role druhého; lidská solidarita, osobní příspěvi k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy
- **Etnický původ** – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku
- **Multikulturalita** – multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání
- **Princip sociálního smíru a solidarity** – odpovědnost a příspěvi každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení dle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty

Realizace průřezového tématu Multikulturní výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na uvědomění si vlastní identity a schopnost reflexe vlastního sociokulturního zázemí;
- na utváření hodnotového systému žáků, korekci jejich jednání;
- na rozvoj dovedností potřebných pro uplatňování vlastních práv a respektování práv druhých;
- na utváření tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám;
- na rozvoj dovedností komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin;

- na vnímání odlišnosti jako příležitosti k obohacení, nikoli jako zdroje konfliktu;
- na uvědomění si neslučitelnosti rasové (náboženské apod.) intolerance s principy života v demokratické společnosti;
- na podporu angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu;
- na vnímání sebe jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Multikulturní výchova pro žáky s lehkým mentální postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků tak, aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

*Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí. Postupným propojováním, rozšiřováním, upevňováním i systematizací vědomostí a dovedností získávaných v těchto oblastech umožňuje Environmentální výchova utváření integrovaného pohledu. Každá z oblastí má svůj specifický význam v ovlivňování racionální stránky osobnosti i ve vlivu na stránku emocionální a volně aktivní. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** poskytuje průřezové téma ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. V maximální míře využívá přímých kontaktů žáků s okolním prostředím a propojuje rozvíjení myšlení s výrazným ovlivňováním emocionální stránky osobnosti jedince. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** zdůrazňuje pochopení objektivní platnosti základních přírodních zákonitostí, dynamických souvislostí od nejméně složitých ekosystémů až po biosféru jako celek, postavení člověka v přírodě a komplexní funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti, tj. pro zachování podmínek života, pro získávání obnovitelných zdrojů surovin a energie i pro*

mimoprodukční hodnoty (inspiraci, odpočinek). Klade základy systémového přístupu zvýrazňujícího vazby mezi prvky systémů, jejich hierarchické uspořádání a vztahy k okolí. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a společnost** téma odkrývá souvislosti mezi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálními jevy s úrazem na význam preventivní obezřetnosti v jednání a další principy udržitelnosti rozvoje. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví** se téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí. V souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizaci masových sportovních akcí. Ve vzdělávací oblasti **Informační a komunikační technologie** umožňuje průřezové téma aktivně využívat výpočetní techniku (internet) při zjišťování aktuálních informací o stavu prostředí, rozlišovat závažnost ekologických problémů a poznávat jejich propojenost. Komunikační technologie podněcují zájem o způsoby řešení ekologických problémů možností navazovat kontakty v této oblasti a vyměňovat si informace v rámci kraje, republiky i EU a světa. Vzdělávací Oblast **Umění a kultura** poskytuje Environmentální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí, k uvědomování si přírodního i sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí. Propojení tématu se vzdělávací oblastí **Člověk a svět práce** se realizuje prostřednictvím konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí. Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje žádoucích i nežádoucích
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti.
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů

- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

Tematické okruhy průřezového tématu

Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí, k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.

Tematické okruhy:

- ***Ekosystémy*** – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)
- ***Základní podmínky života*** – voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy – biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické,

jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV) změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)
- **Vztah člověka k prostředí** – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

Realizace průřezového tématu Environmentální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na vnímání života jako nejvyšší hodnoty;
- na rozvoj odpovědnosti ve vztahu k ochraně přírody a přírodních zdrojů;
- na rozvoj aktivity, tvořivosti, vstřícnosti a ohleduplnosti ve vztahu k prostředí;
- na utváření zdravého životního stylu a vnímání estetických hodnot prostředí;
- na podporu angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí;
- na rozvoj vnímavého a citlivého přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Environmentální výchova, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků tak, aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Mediální výchova v základním vzdělávání nabízí elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků pro stále větší okruh příjemců. Pro uplatnění jednotlivce ve společnosti je důležité umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z okolního světa, což vyžaduje stále větší schopnost zpracovat, vyhodnotit a využít podněty přicházející z médií. Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež jsou médiím nabízena, mají nestejnorodý charakter, vyznačují se svébytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářeny s různými (namnoze nepřiznanými, a tedy potenciálně manipulativními) záměry. Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost) vyžaduje značnou průpravu.

Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře fungování), jednak získání dovedností podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb – od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

Mediální výchova má blízkou vazbu na vzdělávací oblast Člověk a společnost, zejména tím, že média, jako sociální instituce, se podílejí na utváření podob a hodnot moderní doby, umožňují hledat paralely mezi minulými a současnými událostmi a porovnávat jevy a procesy v evropském i celosvětovém měřítku. Mediální výchova je zaměřena na systematické vytváření kritického odstupu od mediovaných sdělení a na schopnost interpretovat mediální sdělení z hlediska jeho informační kvality (zpravodajství z hlediska významu a věrohodnosti zprávy a události, reklamu z hlediska účelnosti nabízených informací apod.). Propojení se vzdělávací oblastí Jazyk a jazyková komunikace se týká zejména vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrůznějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků. Osvojení základních pravidel veřejné komunikace, dialogu a argumentace. V rámci vzdělávací oblasti Informační a komunikační

technologie se pak jedná o využívání tištěných i digitálních dokumentů jako zdroje informací. Pozornost se obrací k věcné správnosti a přesnosti sdělení, a to jak kritickou analýzou existujících textů, tak vlastní produkcí a utváření návyku ověřovat si co nejdůkladněji veškeré údaje. Vztah ke vzdělávací oblasti Umění a kultura je založen na vnímání specifické „řeči“ znakových kódů, jež média užívají, a jejich kombinací, a to nejen přirozeného jazyka, ale i obrazu a zvuku. Přispívá ke schopnosti vnímat, interpretovat a kriticky hodnotit artefakty umělecké i běžné mediální produkce.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace*
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich*
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času*
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů*
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zvl. zpravodajských)*
- umožňuje získat představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec (včetně právního kontextu)*
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě)*
- vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci*
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu*
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu*
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu*

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení*
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění*
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci*
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace*

Tematické okruhy průřezového tématu

Mediální výchova na úrovni základního vzdělávání obsahuje základní poznatky a dovednosti týkající se médií a mediální komunikace. Tematické okruhy mediální výchovy se člení na tematické okruhy receptivních činností a tematické okruhy produktivních činností.

Tematické okruhy receptivních činností:

- **kritické čtení a vnímání mediálních sdělení** – pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu
- **interpretace vztahu mediálních sdělení a reality** – různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů, jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaújatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)
- **stavba mediálních sdělení** – příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), zezábavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)
- **vnímání autora mediálních sdělení** – identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu
- **fungování a vliv médií ve společnosti** – organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti) ; role médií v politických změnách

Tematické okruhy produktivních činností:

- **tvorba mediálního sdělení** – uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení
- **práce v realizačním týmu** – redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce

Realizace průřezového tématu Mediální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění;
- na využívání potenciálu médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času;
- na vytvoření představy o roli médií jak v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec, tak v každodenní životě v regionu;
- na rozvoj citlivosti vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení;
- na rozvoj citlivosti vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci;
- na rozvoj komunikačních schopností, zejména při veřejném vystupování;
- na využívání vlastních schopností v týmové práci a dovednosti přizpůsobit se potřebám a cílům týmu.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Mediální výchova pro žáky s lehkým mentálním postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků tak, aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

UČEBNÍ PLÁN

		1. stupeň							
		1. – 5. ročník							
		ZŠ Paseka – hodinová dotace							
Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	1.	2.	3.	4.	5.	1.-5.	min.	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	8 (1)	9 (2)	9 (2)	7 (1)	7 (1)	40 (7d)	33	
	Anglický jazyk	1 (1)	1 (1)	3	3	3	11 (2d)	9	
Matematika	Matematika	4	5 (1)	5 (1)	5 (1)	5 (1)	24 (4d)	20	
Informační a komunikační technologie	Informatika	-	-	-	-	1	1	1	
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	3 (1)	-	-	15 (3d)	12	
	Přírodověda	-	-	-	2 (1)	2 (1)			
	Vlastivěda	-	-	-	2	2			
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	12	12	
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2			
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	10	
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	5	
Průřezová témata		Integrace do vzdělávacích oborů průběžně ve všech ročnících						P	
Disponibilní časová dotace	volná						16	14	
Celková povinná časová dotace		20	22	25	25	26	118		
		18-22	18-22	22-26	22-26	22-26			
		118							

Poznámky:

Výuka je realizována v týdenních cyklech, které jsou zaznamenávány do třídní knihy.

O průběhu celého školního roku je vypracována výroční zpráva.

Disponibilní hodiny jsou použity k posílení jednotlivých předmětů tak, aby bylo možno naplňovat výchovnou a vzdělávací strategii a vznikl rozvrh hodin, ve kterém lze realizovat

výuku více ročníků v jedné třídě, pokud by klesl počet žáků tak, že by nebyla možná výuka v samostatných ročnících.

Ředitel školy použije disponibilní časovou dotaci také k realizaci předmětů speciálně pedagogické péče, jsou-li tato podpůrná opatření žákovi doporučena školským poradenským zařízením a zákonný zástupce žáka souhlasil s jejich poskytováním

Disponibilní hodiny v předmětu Anglický jazyk v 1. a 2. ročníku mohou být využity k realizaci výuky vzdělávacích obsahů podporující vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, a to dle kapitoly 7.2. Poznámky ke vzdělávacím oblastem: *Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů Cizí jazyk a Další cizí jazyk je možné nahradit v nejlepším zájmu žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními jiným vzdělávacím obsahem v rámci IVP* (k posílení hodinové dotace v předmětu Český jazyk).

Organizace výuky:

Vzdělávací obsah je realizován formou samostatných vyučovacích předmětů pojmenovaných podle vzdělávacích oblastí daných RVP ZV.

Výuka jednotlivých předmětů probíhá v celcích odpovídajících délkou vyučovací hodiny (45 minut). V případě potřeby jsou hodiny spojovány do celků maximálně 2 vyučovacích hodin.

V rámci učebního plánu může v 1. – 3. ročníku probíhat výuka jednotlivých předmětů bez pevné časové dotace v menších časových celcích než jedna vyučovací hodina, jednotlivé řízené činnosti mohou být kombinovány a propojovány při zachování celkové stanovené denní a týdenní dotace pro vyučovací předměty a dodržení požadavků na odpočinek.

Během školního roku mohou být realizovány krátkodobé (jednodenní) i dlouhodobé (týdenní až měsíční) projekty nebo kurzy.

UČEBNÍ OSNOVY

a) Učební osnovy pro 1. – 3. ročník ZV

Cílová a obsahová specifikace jednotlivých vyučovacích předmětů

Vzdělávací program Tvořivá škola realizuje požadavky na základní vzdělávání prostřednictvím formulovaných vzdělávacích oblastí a vytváří pro školní praxi dílčí celky – vyučovací předměty.

Oblast:

1. Jazyk a jazyková komunikace

Předmět:

český jazyk

cizí jazyk

2. Matematika a její aplikace

matematika

3. Informační a komunikační technologie

v 1. – 3. ročníku

(není samostatným předmětem)

4. Člověk a jeho svět

v 1. – 3. ročníku - prvouka

5. Umění a kultura

hudební výchova

výtvarná výchova

dramatická výchova

(není samostatným předmětem)

6. Člověk a zdraví

tělesná výchova

výchova ke zdraví

(není samostatným předmětem)

7. Člověk a svět práce

pracovní činnosti

Hlavní cíle 1. období

Cílem prvního období základního vzdělávání je naučit žáky: **základům čtení, psaní, počítání a prvního cizího jazyku**. Vyučování má ve všech předmětech **činnostní charakter**.

Při vytváření dovedností a návyků v 1. – 3. ročníku se požaduje, aby žáci chápali účel a smysl každé své činnosti, aby o činnostech hovořili a měli pro ně dostatečný časový prostor. V souladu s charakterem myšlení žáků je těžiště vyučování **v přímém poznávání skutečností kolem nás**.

K výuce v tomto období patří i vyučovací předměty s výchovným zaměřením, tj. **hudební, výtvarná, tělesná výchova a pracovní činnosti**. V programu jsou uplatňovány též: **dramatická výchova, výchova ke zdraví a informační a komunikační technologie**, ale netvoří samostatné předměty.

Charakteristické pro toto období je **prolínání učiva** mezi všemi vyučovacími předměty.

b) Učební osnovy pro 4. – 5. ročník ZV

Cílová a obsahová specifikace jednotlivých vyučovacích předmětů

Vzdělávací program Tvořivá škola realizuje požadavky na základní vzdělávání ve 2. období prostřednictvím formulovaných vzdělávacích oblastí a pro školní praxi určuje **vyučovací předměty**.

Oblast:

Předmět:

1. Jazyk a jazyková komunikace

český jazyk

cizí jazyk

2. Matematika a její aplikace

matematika

3. Informační a komunikační technologie

informatika

4. Člověk a jeho svět

přírodověda

vlastivěda

5. Umění a kultura

hudební výchova

výtvarná výchova

6. Člověk a zdraví

tělesná výchova

výchova ke zdraví

(není samostatným předmětem)

7. Člověk a svět práce

pracovní činnosti

Hlavní cíle 2. období

Vyučování má ve všech předmětech činnostní charakter. Je nutné dodržovat návaznost na dovednosti a vědomosti získané žáky v 1. vzdělávacím období. Učivo, které je uvedeno pod orientačními očekávanými výstupy, je třeba průběžně upevňovat, ostatní učivo, které bylo s žáky v 1. období probráno, je nutné opětovně činnostně předložit a dostatečně procvičit. Ve 2. období uplatňujeme ve větší míře aktivní zapojování žáků do výuky, sebekontrolu a sebehodnocení žáků. Žáky vedeme k objevování souvislostí mezi látkou naučenou a látkou aktuálně probíranou. Důraz klademe na propojování učební látky jednotlivých vyučovacích předmětů mezi sebou a na zautomatizování základních vědomostí, a to zejména v matematice a českém jazyce. Žáky učíme nedostatky nejen odhalovat, ale ukazujeme jim, jak lze zjištěné nedostatky postupně odstraňovat. Žákům dáváme prostor k samostatným úvahám a dodáváme důvěru k dosažení dobrých výsledků.

Cílem tohoto období základního vzdělávání je připravit žáky k snadnému přechodu na 2. stupeň.

Vzor tabulky učebních osnov jednotlivých předmětů s vysvětlivkami:

Učební osnovy vyučovacího předmětu (název předmětu).

Charakteristika :

Vzdělávací obsah :	Vzdělávací obsah, ze kterého je vyučovací předmět tvořen.				
Organizace výuky :	Formy realizace předmětu. Čerpání hodin z disponibilní dotace.				
Časová dotace :	1.ročník x hodin týdně	2.ročník x hodin týdně	3.ročník x hodin týdně	4.ročník x hodin týdně	5.ročník x hodin týdně
Výchovné a vzdělávací strategie	Na úrovni 5.ročníku ZŠ Paseka žák:		Co to například znamená na ZŠ Paseka:		

Vzdělávací obsah :

➤ Název oblastí				
➤ Očekávané výstupy	➤ Dílčí výstupy	➤ Učivo	➤ Ročník(-y)	➤ Poznámky

➤ Žák:				
Očekávané výstupy doplněné z RVP ZV.	Dílčí výstupy stanovené školou tak, aby vedly k naplnění očekávaných výstupů.	Učivo vedoucí k naplnění dílčích výstupů.	Předpokládaný ročník, ve které by mělo dojít k naplnění dílčích výstupů.	Přesahy učiva, vazby na další předměty, mezipředmětové vztahy, projekty, průřezová témata. Místo pro poznámky vyučujícího.

Seznam příloh - tabulek učebních osnov:

Učební osnovy vyučovacích předmětů	Příloha	Číslo stránky
Učební osnovy vyučovacím předmětu Český jazyk	2	
Učební osnovy vyučovacím předmětu Anglický jazyk	3	
Učební osnovy vyučovacím předmětu Matematika	4	
Učební osnovy vyučovacím předmětu Informatika	5	
Učební osnovy vyučovacím předmětu Prvouka	6	
Učební osnovy vyučovacím předmětu Přírodověda	7	
Učební osnovy vyučovacím předmětu Vlastivěda	8	
Učební osnovy vyučovacím předmětu Hudební výchova	9	
Učební osnovy vyučovacím předmětu Výtvarná výchova	10	
Učební osnovy vyučovacím předmětu Tělesná výchova	11	
Učební osnovy vyučovacím předmětu Pracovní činnosti	12	
Učební osnovy nepovinného předmětu Náboženství	13	
Minimální preventivní program školy a OČMS	14	
Plán environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty	15	

HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY

a) Pravidla pro hodnocení žáků

Pravidla pro hodnocení jsou zpracována na základě vyhlášky MŠMT č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání.

Obecné zásady:

- při hodnocení, průběžné i celkové klasifikaci učitel uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi
- při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštěm žáků, k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici
- podklady pro klasifikaci učitel získává:
 - soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování
 - zkouškami písemnými, ústními, praktickými, pohybovými, didaktickými testy
- písemnou práci z učiva za delší období (čtvrtletní práce) přesahující 30 minut mohou žáci psát v jednom dni pouze jednu – takové práce oznámí vyučující žákům předem (nejméně jeden týden) a ostatní vyučující informuje zápisem termínu do třídní knihy
- na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období – přihlíží se k systematičnosti v práci žáka, stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období
- v předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, určí výsledný stupeň za klasifikační období příslušní učitelé po vzájemné dohodě

b) Hodnocení a klasifikace

Žáci jsou na vysvědčení hodnoceni známkou. V průběhu školního roku je v hodinách při hodnocení dílčích úkolů využívána známka, pochvala, slovní hodnocení, slovní vyjádření s přesným popisem pozitivních a negativních jevů v žakově práci. Snahou školy je, aby hodnocení bylo motivujícím faktorem v procesu učení.

A. v předmětech s převahou naukového zaměření

Stupeň 1 (výborný)

Žák samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti. Myslí logicky správně. Ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně a přesně, chápe vztahy mezi nimi a smysluplně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný, výstižný, účinně se zapojuje do diskuze. Je schopen samostatně studovat vhodné texty, řešit problémy a obhajovat svá rozhodnutí. Plně respektuje demokratické principy, uvědoměle a aktivně pracuje v týmu, jeho působení je velmi přínosné. Je téměř vždy schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák s menšími podněty učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně, chápe vztahy mezi nimi a s menšími chybami propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků je zpravidla bez podstatných nedostatků. Zapojuje se do diskuze. Je schopen s menší pomocí studovat vhodné texty, řešit problémy a obhajovat svá rozhodnutí. Respektuje demokratické principy, v podstatě uvědoměle a aktivně pracuje pro tým, jeho působení je přínosné. Je většinou schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák se v uplatňování osvojovaných poznatků a dovedností dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů podle podnětů učitele. Má nepodstatné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí, s většími chybami propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. Částečně se zapojuje do diskuze. Je schopen studovat podle návodu učitele. Občas nerespektuje demokratické principy, v týmu pracuje ne příliš aktivně, jeho působení je přínosné v menší míře. Je schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 4 (dostatečný)

U žáka se v uplatňování osvojených poznatků a dovedností vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery, chybně propojuje do

širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti, málo se zapojuje do diskuze. Závažné chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti. Demokratické principy respektuje jen občas, práce v týmu se pouze účastní. Jeho působení není příliš přínosné. Sebehodnocení a hodnocení ostatních členů je schopen málokdy.

Stupeň 5 (nedostatečný)

U žáka se v uplatňování osvojených vědomostí a dovedností vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Žák si požadované poznatky neosvojil, nesmyslně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Neprojevuje samostatnost v myšlení. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti, i výstižnosti, nezapojuje se do diskuze. Chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Vůbec nerespektuje demokratické principy, nepracuje pro tým. Svou činností narušuje spolupráci, jeho působení není pro tým přínosné. Správného sebehodnocení a hodnocení ostatních členů není schopen.

B. ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí. Vždy používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný a přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Aktivně se zajímá o umění a estetiku. Jeho tělesná zdatnost má vysokou úroveň.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, převážně samostatný, využívá své osobní předpoklady, které úspěšně rozvíjí. Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení. Jeho projev je esteticky působivý, originální a má jen menší nedostatky. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje méně tvořivě. Má zájem o umění a estetiku. Je tělesně zdatný.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Materiály, nástroje a vybavení používá bezpečně a účinně pouze někdy. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho

vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní i tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Materiály, nástroje a vybavení většinou nepoužívá bezpečně a účinně. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malý zájem a snahu.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Materiály, nástroje a vybavení nepoužívá téměř nikdy bezpečně a účinně. Jeho projev je většinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci.

c) Hodnocení a klasifikace žáků se specifickými vzdělávacími potřebami

A. v předmětech s převahou naukového zaměření

Stupeň 1 (výborný)

- ovládá bezpečně požadovaná fakta, pojmy, definice a poznatky
- myšlení pohotové, dobře chápe souvislosti, myslí logicky správně
- je schopen samostatně studovat vhodné texty
- pracuje uvědoměle a aktivně v týmu, jeho působení je velmi přínosné
- je schopen téměř vždy sebehodnocení a hodnocení ostatních členů
- vyjadřuje se výstižně a poměrně přesně
- umí a používá kompenzační pomůcky
- pracuje spolehlivě s upraveným textem
- po zadání práce pracuje samostatně

Stupeň 2 (chvalitebný)

- v podstatě uceleně ovládá požadovaná fakta, pojmy, definice a poznatky
- myslí logicky správně
- je schopen s menší pomocí samostatně studovat vhodné texty
- pracuje částečně aktivně v týmu, jeho působení je přínosné
- je schopen téměř vždy sebehodnocení a hodnocení ostatních členů
- vyjadřuje se méně výstižně, ale poměrně přesně
- umí a dovede použít kompenzační pomůcky

- pracuje spolehlivě s upraveným textem
- po zadání práce učitelem pracuje s jistotou

Stupeň 3 (dobrý)

- má nepodstatné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti požadovaných faktů, pojmů, definic a poznatků
- myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v logice se vyskytují chyby
- je schopen studovat vhodné texty podle návodu učitele
- pracuje částečně aktivně v týmu, jeho působení je částečně přínosné
- je schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů s dopomocí učitele
- vyjadřuje se obtížně a nepřesně
- dovede použít kompenzační pomůcky s návodem učitele
- pracuje spolehlivě s upraveným textem
- nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat

Stupeň 4 (dostatečný)

- má závažné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti požadovaných faktů, pojmů, definic a poznatků
- v myšlení se vyskytují závažné chyby
- je nesamostatný v práci s vhodnými texty
- práce v týmu se pouze účastní, jeho působení je občas přínosné
- málokdy je schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů
- jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti
- kompenzační pomůcky používá s návodem učitele obtížně a s chybami
- má velké obtíže při práci s upraveným textem
- závažné chyby dovede s pomocí učitele opravit

Stupeň 5 (nedostatečný)

- požadované poznatky si neosvojil
- samostatnost v myšlení neprojevuje
- je nesamostatný v práci s vhodnými texty ani s podněty učitele
- žák nepracuje pro tým
- správného sebehodnocení a hodnocení ostatních členů není schopen

- jeho ústní a písemný projev má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti
- kompenzační pomůcky nedovede použít ani s návodem učitele
- s upraveným textem nedovede pracovat
- chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele

B. ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného působení

Stupeň 1 (výborný)

- v činnostech je velmi aktivní se zájmem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost
- pracuje velmi tvořivě, samostatně, plně využívá osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí
- jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný a přesný
- osvojené dovednosti, vědomosti a návyky aplikuje tvořivě

Stupeň 2 (chvalitebný)

- v činnostech aktivní, převážně samostatný
- úspěšně rozvíjí své osobní předpoklady
- projev je esteticky působivý, originální a má jen menší nedostatky
- osvojené dovednosti, vědomosti a návyky aplikuje samostatně, má zájem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost

Stupeň 3 (dobrý)

- v činnostech je méně aktivní, samostatný, pohotový, občas i pasivní
- nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu
- jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb
- jeho dovednosti a vědomosti mají čtenější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele
- nemá aktivní zájem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost

Stupeň 4 (dostatečný)

- v činnostech je málo tvořivý, často pasivní
- rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé

- úkoly řeší s častými chybami
- dovednosti a vědomosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele
- projevuje velmi malý zájem a snahu

Stupeň 5 (nedostatečný)

- v činnostech je skoro vždy pasivní
- rozvoj schopností je neuspokojivý
- jeho projev je většinou chybný a nemá estetickou hodnotu
- minimální osvojené dovednosti a vědomosti nedovede aplikovat
- neprojevuje zájem o práci, práci druhým znemožňuje

d) Celkové hodnocení

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

- prospěl(a) s vyznamenáním

Žák prospěl s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 – chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré; v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků podle § 14 odst. 1 písm. e) vyhlášky č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání.

- prospěl(a)

Žák prospěl, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

- neprospěl(a)

Žák neprospěl, je -li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

e) Způsob získávání podkladů pro hodnocení

Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.

Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména: soustavným diagnostickým pozorováním žáků, sledováním jeho výkonů a připravenosti na vyučování, různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové.....) kontrolními písemnými pracemi, analýzou výsledků různých činností žáků, konzultacemi s ostatními vyučujícími a podle potřeby i psychologickými a zdravotnickými pracovníky.

Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů.

Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích.

Vyučující zajistí zapsání známek také do třídního katalogu a dbá o jejich úplnost.

Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. Při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu (lázeňské léčení, léčebné pobyty, dočasné umístění v ústavech, apod.) vyučující respektuje známky žáka, které škola sdělí škola při instituci, kde byl žák umístěn; žák se znovu nepřezkušuje.

Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období.

Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednají v pedagogické radě.

Zákonné zástupce žáka informuje o prospěchu a chování žáka: třídní učitel a učitelé jednotlivých předmětů v polovině prvního a druhého pololetí; třídní učitel nebo učitel, jestliže o to zákonní zástupci žáka požádají.

V případě mimořádného zhoršení prospěchu žáka informuje rodiče vyučující předmětu bezprostředně a prokazatelným způsobem.

Třídní učitelé jsou povinni seznamovat ostatní učitele s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a způsobů získávání podkladů

f) Hodnocení práce v zájmových útvarech

Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se nehodnotí na vysvědčení, škola pouze vydá vlastní hodnocení práce žáka stupni:

- pracoval(a) úspěšně
- pracoval(a)

g) Hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany ČR

Při hodnocení žáků, kteří nejsou občany ČR a plní v ČR povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura určeného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání se na konci tří po sobě jdoucích pololetí po zahájení docházky do školy v ČR vždy považuje dosažená úroveň znalosti českého jazyka za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka.

h) Sebehodnocení

Žák se prostřednictvím učitelova hodnocení postupně učí, jaké jsou meze a perspektivy jeho výkonu, sféry jeho úspěchů a úspěšného uplatnění. Vyučující vytváří vhodné prostředí a příležitosti, aby žák mohl poučeně a objektivně hodnotit sebe a svoji práci. Oba názory jsou průběžně konfrontovány. Učitel a žák na konci klasifikačního období společně hodnotí průběh výkonů žáka tak, aby se shodli na výsledné známce. Autonomní hodnocení se nesmí stát prostředkem nátlaku na učitele. Cílem je ideální shoda obou hodnocení tak, aby byla pro žáka motivační do dalšího období.

i) Výstupní hodnocení

Výstupní hodnocení škola žákovi nevydává

j) Slovní hodnocení

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělávání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístup ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje tak zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

k) Komisionální přezkoušení

Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.

Komise je tříčlenná a tvoří ji:

- předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,
- zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
- přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením podle § 15 odst. 2 nebo stupněm prospěchu podle § 15 odst. 3. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.

O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy

Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.

Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem.

Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.

l) Opravná zkouška

Komisi pro opravnou zkoušku jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.

Žák koná opravnou zkoušku v případě, že byl na konci druhého pololetí klasifikován stupněm nedostatečně nejvýše ve dvou předmětech

Termíny opravných zkoušek určí ředitel školy tak, aby byly vykonány nejpozději do 31. srpna. Pokud se žák v tomto termínu z vážných důvodů nemůže k opravné zkoušce dostavit, lze povolit vykonání opravné zkoušky nejpozději do 15. září. Do té doby žák navštěvuje podmíněčně nejbližší vyšší ročník.

Žák může v jednom dnu skládat pouze jednu opravnou zkoušku

O termínu konání opravné zkoušky informuje třídní učitel písemně zákonného zástupce. Žák, který se bez vážných důvodů ve stanoveném termínu k opravné zkoušce nedostaví a do dvou dnů se neomluví, je klasifikován z daného předmětu stupněm prospěchu nedostatečný.

m) Přezkoušení

Má-li zástupce žáka pochybnosti o správnosti klasifikace v jednotlivých předmětech na konci prvního nebo druhého pololetí, může do tří dnů ode dne, kdy bylo žákovi vydáno vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení. Je-li vyučujícím daného předmětu ředitel školy, může zástupce žáka požádat o komisionální přezkoušení příslušného školního inspektora. V takovém případě jmenuje komisi školní inspektor. Přezkoušení provede komise do deseti dnů. Výsledek přezkoušení je konečný, další přezkoušení žáka je nepřípustné.

n) Dodatečná zkouška

Dodatečnou zkoušku koná žák:

- který nemohl být klasifikován pro závažné objektivní příčiny na konci prvního pololetí. Termín dodatečné zkoušky určí ředitel školy tak, aby klasifikace mohla být provedena nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí, ve výjimečných případech do konce klasifikačního období za druhé pololetí.
- který nemohl být klasifikován pro závažné objektivní příčiny na konci druhého pololetí. Termín dodatečné zkoušky určí ředitel školy tak, aby klasifikace mohla být provedena do 31. srpna příslušného školního roku, nejpozději do 15. října. Do té doby žák navštěvuje podmíněně vyšší ročník. Žák, který z vážných důvodů nemohl být klasifikován ani do 15. října, opakuje ročník.
- který podle posouzení vyučujícího nemá v daném předmětu dostatečný počet známek ve srovnání s ostatními žáky třídy z důvodu vysoké absence. O dodatečné zkoušce rozhoduje pedagogická rada na návrh vyučujícího daného předmětu.

o) Postup do dalšího ročníku

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

p) Autoevaluace školy

Cílem autoevaluace školy je zjistit aktuální informace o stavu školy a tím získat podklady pro plánování a realizaci dalšího rozvoje školy.

Kritéria autoevaluace jsou stanovována pro jednotlivé dílčí cíle, které si škola stanovuje na každý školní rok (jsou stanoveny v rámcovém plánu práce pro každý školní rok).

Vnitřní hodnocení školy stanoví § 11 a §12 zákona č.561/2004 Sb. (školský zákon) a vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy.

1. Oblasti autoevaluace

- materiální, technické, ekonomické, hygienické a další podmínky ke vzdělávání
- průběh vzdělávání
- školní klima a vzájemné vztahy s rodiči a místní komunitou
- výsledky vzdělávání
- řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- soulad realizovaného školního vzdělávacího programu s rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání

2. Nástroje autoevaluace

- rozbor dokumentace školy
- rozhovory s učiteli, rodiči
- dotazníky pro rodiče, žáky a učitele
- srovnávací prověrky, dovednostní testy
- hospitace

3. Časové rozvržení autoevaluačních činností

- hospitační činnost (v průběhu celého škol. roku)
- sebehodnocení práce učitelů a hodnocení ředitelem školy za minulý školní rok (začátek škol. roku) a průběžně během celého školního roku
- dovednostní testy žáků - Scio (jaro)
- mapa školy – Scio (dle potřeby)
- srovnávací prověrky (průběžně celý škol. rok)
- průběžně: rozhovory s učiteli a žáky, výstupy z jednání školské rady

Autoevaluace školy

Oblast autoevaluace podle vyhlášky	Podmínky ke vzdělávání	Průběh vzdělávání	Podpora školy žákům a studentům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání	Výsledky vzdělávání žáků a studentů	Řízení školy, personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	Úroveň výsledků práce školy vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům
Oblast v ŠVP <i>/název oblasti/í v ŠVP- název může být shodný s názvem užívaným ve vyhlášce/</i>	Podmínky ke vzdělávání	Průběh vzdělávání	Spolupráce s rodiči Školní klima	Výsledky vzdělávání žáků	Personální oblast	Tato oblast je obsažena v podmínkách a výsledcích vzdělávání.
Dílčí cíle, vize <i>/co chceme v dané oblasti dosáhnout/</i>	Udržení stávajících podmínek ke vzdělávání na škole.	Naplnění výchovně-vzdělávacích strategií popsaných v ŠVP	Spokojenost rodičů se školou. Zvýšení spolupráce s rodiči. Vytvoření optimálního klimatu školy.	Dosažení očekávaných výstupů popsaných v ŠVP na úrovni odpovídající individuálním schopnostem žáků	Odborný růst pedagogických pracovníků.	
Kritéria pro sledování v dané autoevaluační oblasti <i>lindikátory, měřítka, znaky/</i>	Dostatek finančních zdrojů na zabezpečení chodu školy.	Uplatnění výchovně-vzdělávacích strategií v praxi	Naplněnost školy v rámci demografie obce a možností rodičů. Spokojený žák.	Splnění úkolů na úrovni odpovídající individuálním schopnostem žáků.	Vyhledávání, účast a využití DVPP ve výuce.	
Nástroje /čím provádíme sledování/	Pozorování. Rozhovor.	Pozorování. Rozhovor. Analýza žakovských prací. Vzájemné hospitace.	Rozhovor. Dotazník. Zápis do 1.ročníku.	Výukové publikace tvořené na škole. Analýza žakovských prací.	Pozorování. Rozhovor.	
Časové rozvržení /jak často provádíme šetření/	Průběžně a další viz bod č. 3 (časové rozvržení autoevaluačních činností).	Průběžně a další viz bod č. 3 (časové rozvržení autoevaluačních činností).	Průběžně a další viz bod č. 3 (časové rozvržení autoevaluačních činností).	Průběžně a další viz bod č. 3 (časové rozvržení autoevaluačních činností).	Průběžně a další viz bod č. 3 (časové rozvržení autoevaluačních činností).	